Täysistunto

Tiistai 12.10.2021 klo 14.04—17.59

5. Hallituksen esitys eduskunnalle työnhakijan palveluprosessin ja eräiden työttömyysetuuden saamisen edellytysten uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 167/2021 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Anu Vehviläinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja sosiaali- ja terveysvaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 45 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Ministeri Haatainen, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.49 **Työministeri Tuula Haatainen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen työnhakijan palveluprosessin ja eräiden työttömyysetuuden saamisen edellytysten uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi. Tämän esityksen pääasiallinen tehtävä on työvoimapalveluiden merkittävä uudistaminen, ja koska nämä uudistukset vievät nyt Suomea ja Suomen työvoimapalveluita kohti muiden Pohjoismaiden tapaa resursoida ja järjestää palvelut, niin uudistusta on kutsuttu pohjoismaiseksi työvoimapalveluiden malliksi. [Timo Heinonen: Aktiivimalli 2!]

Olennaista uudistuksessa on se, että työttömyyden alkuvaiheen palveluprosessi olisi aiempaa tiiviimpi. TE-toimisto tai työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa mukana oleva kunta tapaisi työnhakijan kahden viikon välein. Nyt tapaamisten väli on yleensä kolme kuukautta. Nykyisten kolmen kuukauden välein järjestettävien työnhakijan haastattelujen lisäksi työnhakijalle järjestettäisiin puolen vuoden välein kuukauden kestävä tiiviimpi palvelujakso, jonka aikana järjestettäisiin kaksi tapaamista.

Jotta työnhakijan oikeus työttömyysturvaan jatkuisi, tämän olisi haettava tiettyä määrää työmahdollisuuksia. Täysi työnhakuvelvollisuus tarkoittaisi neljän työpaikan hakemista kuukaudessa. Työnhakuvelvollisuutta voitaisiin kuitenkin alentaa yksilöllisten syiden takia ja silloin, kun työnhaku ei tosiasiallisesti ole mahdollista juuri sillä hetkellä.

Työnhakijalle tehtäisiin myös työtarjouksia. Työtarjoukset olisivat velvoittavia sen jälkeen, kun alkuhaastattelusta — eli työnhakijan ensimmäisestä tapaamisesta TE-toimiston tai työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa mukana olevan kunnan kanssa — on kulunut 6 kuukautta.

Osana kokonaisuutta korvauksettomien määräaikojen eli niin sanottujen karenssien kestoa porrastettaisiin ja muutettaisiin nykyistä huomattavasti kohtuullisemmiksi. Työstä eroamisen ja varmasta työpaikasta kieltäytymisen perusteella asetettavia karensseja lyhen-

nettäisiin nykyisestä 90 päivästä 45 päivään. Lisäksi työnhaun laiminlyöntiin ja palveluihin osallistumiseen liittyviä karensseja porrastettaisiin. Tämä porrastaminen tarkoittaisi sitä, että jos työnhakija laiminlyö työnhakuvelvollisuuttaan tai ei osallistu sovittuihin palveluihin, hän saisi ensin muistutuksen. Menettelyn toistuessa työnhakijalle annettaisiin ensin muistutus ja laiminlyönnin toistuessa hän menettäisi työttömyysturvaoikeuden ensin 5 päivältä, sitten 10 päivältä ja sen jälkeen toistaiseksi. Seuraamuksiin liittyvät muutokset ovat merkittäviä. Nykyisin esimerkiksi tarjotun työn hakematta jättämisestä asetetaan yleensä 60 päivän karenssi. Jos menettely toistuu, työttömyysturvaoikeus lakkaa toistaiseksi.

Minulta on usein kysytty, miten uudistus eroaa hallituksen kumoamasta aktiivimallista. [Timo Heinonen: No, nimeltään!] Ero on merkittävä. Aktiivimallissa työttömyysturvaetuuden määrää alennettiin hieman alle 5 prosentilla, vaikka työnhakija olisi parhaansa mukaan hakenut työmahdollisuuksia, mutta työpaikkaa ei jostakin syystä olisi löytynyt. Nyt esitetyssä mallissa työttömyysturvaseuraamuksia ei aseteta, jos työnhakija hakee työmahdollisuuksia asianmukaisesti, kuten suunnitelmassa sovitaan.

Myös edellinen hallitus valmisteli työvoimapalveluiden muutoksia. Silloin esitystä kutsuttiin muun muassa omatoimisen työnhaun malliksi. Jotkut sanoivat mallia tuolloin myös aktiivimalli kakkoseksi. [Arto Satonen: Kyllä!] Tässäkin tehty esitys eroaa merkittävästi, koska työnhakijalle tarjottavaan tukeen on panostettu merkittävästi enemmän. Nimittäin työvoimapalvelujen resursseja tullaan lisäämään siten, että työvoimapalveluiden asiakaspalvelutehtäviin tulisi 1 200 uutta työntekijää. Tästä aiheutuu kustannuksia pysyvänä menolisäyksenä arviolta noin 70 miljoonaa euroa vuodessa. Prosentteina lisäys henkilöstöön, siis normaaliaikaan verrattuna, on noin 40 prosenttia lisää. Pandemian aikana henkilöstön määrä on kasvanut: koska oli lomautettuja niin paljon, niin sinne on palkattu myös määräaikaisia työntekijöitä, ja näin ollen siellä tällä hetkellä on työskennellyt enemmän.

Näillä merkittävillä panostuksilla tavoitellaan nyt työllisyyden parantumista 9 500—10 000 työllisellä. Tällä olisi vaikutusta myös julkisen talouden kohentumiseen. Vaikutukset alkaisivat vähitellen mallin toimeenpanon edetessä, ja täysimääräisesti vaikutusten arvioidaan täyttyvän vuodesta 2025.

Näiden muutosten on tarkoitus tulla voimaan ensi vuoden toukokuussa. Mallin toimeenpanoon varattujen resurssien on kuitenkin tarkoitus olla TE-toimistojen ja työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa mukana olevien kuntien käytössä jo vuoden 2022 alusta lukien, ja tällä on tarkoitus turvata uuden palvelumallin sujuvaa käyttöönottoa toukokuussa 2022.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Heinonen. [Toimi Kankaanniemi: Puhu lyhyesti ja terävästi! — Timo Heinonen: Yritän puhua ainakin terävästi!]

14.55 **Timo Heinonen kok:** Arvoisa rouva puhemies! Hyvä ministeri ja edustajakollegat! ”Ihmisten polvilleen laittaminen on järjetöntä. Olen saanut palautetta, jossa ihmiset ovat sanoneet, että hallituksen politiikka tuntuu siltä, että halutaan laittaa työttömät polvilleen ja antaa heille niskalaukaus.” Näin totesi Antti Rinne Aamulehdessä 5.1.2018, kun aktiivimallia käsiteltiin.

Marinin hallitus on nyt tuonut eduskuntaan aktiivimalli kakkosen. Työnhakua kannattaa meidänkin mielestämme aktivoida silloin, kun maassa on työvoimapulaa, mutta samalla pitää kuitenkin huolehtia työttömien yksilöllisistä työllistymistä edistävistä palveluista. Tämä esitys on aika lailla tarkkaan tuo sama, jonka Juha Sipilän hallitus esitteli omatoimi-

sen työnhaun mallina, jonka vasemmisto-oppositio silloin nimesi aktiivimalli kakkoseksi. Työnhakijalla on tässä velvoite, pakko hakea työpaikkoja riippuen työmarkkinatilanteesta ja työttömän työkyvystä. Lähtökohta on pakkohaku neljän työpaikan hakemiseen kuukaudessa. Sama lähtökohta oli myös tuossa Juha Sipilän hallituksen valmistelemassa mallissa, joka kaatui viime kaudella. [Leena Meri: Aijaijai!]

Mikäli tätä Sanna Marinin hallituksen aktiivimallia, sen vaateita, työnhakuvelvoitetta ei täytä, tule rangaistuksia. Keppi heiluu. Jos työtön työnhakija ei osallistu työnhakuun ja palveluihin, ensimmäisenä hänelle tulee huomautus. [Antti Lindtman: Kyllä!] Häntä nuhdellaan. Tämän jälkeen velvoitteen laiminlyönnistä tulee karenssi — keppi heilahtaa. Sitten kymmenen päivän karenssi — keppi heilahtaa vähän kovempaa, ja sitten 12 viikon työssäolovelvoite, eli etuuden menettäminen toistaiseksi.

Ex-työministeri, joka esitteli tuon omatoimisen työnhaun mallin viime kaudella, totesi Twitterissä 16.9.: ”Sen nyt kuitenkin totean, että viime vaalikaudella omatoimisen työnhaun malli nimettiin oppositiosta aktiivimalli kakkoseksi ja nyt lähes samanlainen malli tulee käyttöön.”

Suullisella kyselytunnilla 28.6.2018: ”Ja nyt kaiken tämän jälkeen tänään kerroitte, että aiotte kaikesta huolimatta tuoda tämän niin sanotun aktiivimalli kakkosen, joka kepin uhalla pakottaa työttömät samaan kaavamaisen työnhakumuottiin.” — Syyllinen nousi ylös: se oli edustaja Lindmanin puheenvuoro. [Antti Lindtman: Tarkka sitaatti, oikein!]

Aamulehdessä 5.1.2018 Antti Rinne, sosiaalidemokraattien silloinen puheenjohtaja, totesi: ”Hallituksella on täysin väärä käsitys työttömistä ihmisistä. Hallitus pitää kaikkia työttömiä laiskoina ja saamattomina, mikä on harjoitetussa politiikassa taustalla. Ihmiskuvan vääristyneisyys johtaa aktiivimallin ja pakkohaun kaltaisiin älyttömyyksiin.” Ja tässä teidän esittelemässänne mallissa, edustaja Mäkynen, on pakkohaun kaltaisia älyttömyyksiä. [Matias Mäkynen pyytää vastauspuheenvuoroa — Mauri Peltokangas: Tasan tarkkaan, juuri näin!]

No, sosiaali- ja terveysministeri totesi viime vuoden tammikuussa: ”Minulta on kysytty, valmisteleeko hallitus uutta aktiivimallia tai työttömyysturvan leikkuria. Ei valmistele. Tämä hallitus purki epäoikeudenmukaisen aktiivimallin.” [Matias Mäkynen: Kyllä! — Arto Satonen: Siis Aino-Kaisa Pekonen!]

Otetaanpa tuosta sitten vielä sitaatti edustaja Ilmari Nurmiselta, joka taitaa olla ilmaiskonsertissa. [Naurua oikealta] Sitaatti Demokraatista 16.9.2020: ”Ilmari Nurminen muistuttaa tiedotteessaan, että hallitus on ensi töikseen lopettanut viime kaudella säädetyn aktiivimallin ja aktiivimalli kakkosta ei tule.” Näin Ilmari Nurminen Demokraatissa. Hänhän on kuvannut itseään pääministeri Marinin oikeaksi kädeksi. Aktiivimalli kakkosta ei tule, sanoi hän Demokraatissa, mutta niin se vain näyttää tulevan. [Antti Lindtman: Onko teillä mitään omaa sanottavaa?]

SAK:n Jarkko Eloranta... palataanpa häneen hieman myöhemmin. SAK järjesti aktiivimallin mielenilmauksen helmikuussa 2018. SAK:n Eloranta totesi tammikuussa, 5.1.2018: ”Aktiivimalli nöyryyttää työnhakijoita.” Ja kesällä Eloranta totesi 28.6.2018: ”Aktiivimalli kakkonen ei käy”. No nyt se näyttää käyvän, kun sitä esittävät toverit, sosiaalidemokraatit. Kysyä pitääkin SAK:n Elorannalta ja SDP:n edustaja Mäkyseltä, että tuntuuko se keppi työttömästä paremmalta, kun sitä heiluttaa kädessään Sanna Marin eikä Jari Lindström. [Vasemmalta: Paljon paremmalta!]

SAK:n Jarkko Elorannalta Iltalehdessä 17.9. tänä vuonna kysyttiin, että aiotteko vaatia hallituksen malliin muutoksia. Aiotteko lähteä barrikadeille? Työntekijöiden ykkösedunvalvoja naurahtaa, että hehheh, ei varmaan tähän tarvii.

Arvoisa puhemies! Näin ne ajat muuttuvat ja aktiivimalli kakkonen tulee, kun sitä sosiaalidemokraatit nyt esittävät. Keppi on tukevasti edustaja Mäkysen ja pääministeri Marinin kädessä. [Antti Lindtman: Mikäs on kokoomuksen kanta?]

Puhemies Anu Vehviläinen: Huomaan, että on kiinnostusta jonkinasteiseen debattikeskusteluun, joten pyydän niitä edustajia, jotka haluavat käyttää vastauspuheenvuoron, nousemaan seisaalleen ja painamaan V-painikkeella puheenvuoroa. — Ensimmäisen puheenvuoron saa edustaja Lindtman.

15.02 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun kuuntelin edustaja Heinosen puheenvuoroa, jäin kysymään, ettekö parempaan pysty. [Timo Heinosen välihuuto] Piditte pitkän puheenvuoron, käytitte sitaatteja, mutta ette kertonut yhtä ainutta kokoomuksen tai teidän kantaa tähän malliin. [Timo Heinonen: Kerroinhan!] Minulla on aavistus, mistä se johtuu. Se johtuu siitä, että teitä harmittaa, että se teidän hallituksenne aikainen keppimalli on purettu. Teitä harmittaa se, että nyt työtön, jos on itse aktiivinen — toisin kuin silloin kun te olitte viemässä tätä leikkurimallia, jossa, vaikka työtön olisi ollut kuinka aktiivinen mutta ei saanut työtä, häneltä leikattiin, ja nyt se on pois. Onneksi ovat vaalit välissä, onneksi demokratia toimii.

Kysymys kuuluu, edustaja Heinonen: Nyt työttömien karensseja kevennetään, helpotetaan läpi linjan. Kannatatteko te näitä kevennettyjä karensseja? [Puhemies koputtaa] Kannatatteko te sitä, että tässä yksilöllisesti katsotaan tämä työnhakuvelvoite? [Puhemies: Aika!] Kannatatteko sitä, että työtön saa lisää tukea? Näihin ei tullut vastauksia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Heinonen.

15.03 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Niin kuin totesin, nyt Sanna Marinin hallitus tuo aktiivimalli kakkosen [Antti Lindtman: Mikäs se teidän kanta on?] ja me olemme kokoomuksessa sitä mieltä, että työnhakua kannattaa aktivoida silloin kun olemme työvoimapulassa, mutta olemme myös sitä mieltä, että samaan aikaan on huolehdittava työttömien yksilöllisistä työllistymistä edistävistä palveluista. Mutta tässä teidän mallissanne, edustaja Lindtman, keppi on Sanna Marinin kädessä, ja tein teille kysymyksen, kysyin edustaja Mäkyseltä, mutta kysyn nyt teiltä: tuntuuko työttömästä se keppi pehmoisemmalta, kun sitä heilauttaa pääministeri Sanna Marin, kun sitä olisi heilauttanut viime kaudella työministeri Lindström? Tässä on karenssit, tässä on työssäolovelvoite, etuuksien menettämiset, tässä on samat elementit, mitkä olivat silloin, mitä te vastustitte ja laitoitte tovereiden kanssa SAK:n johdolla koko maan seis.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Mäkynen.

15.04 **Matias Mäkynen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Puhemies Anu Vehviläinen: Mikrofoni päälle, kiitos.

Arvoisa puhemies! Ei ole lainkaan yllättävää, että edustaja Heinosta harmittaa se, että aktiivimalli ykkönen on purettu ja aktiivimalli kakkosta ei koskaan tullut. Se oli viime hallituksen epäonnistunutta työllisyyspolitiikkaa, jolle jälkeenpäin ei ole onnistuttu osoittamaan minkäänlaista vaikuttavuutta. Nyt sen sijaan tehdään uudenlaista työllisyyspolitiikkaa, jonka johtolankana on inhimillisyys. Me lievennämme karensseja, me annamme ensimmäisestä kerrasta huomautuksen. Työttömyysturvassa on aina ollut velvollisuuksia, niin tulee olemaan myös jatkossa. Siinä ei ole kysymys kepittämisestä vaan oikeuksien ja velvollisuuksien tasapainosta. Jatkossa nämä karenssit ovat paljon lievempiä ja ihmiset saavat paljon vahvempaa tukea. Te puhutte kauniisti työvoimapalveluiden vahvistamisesta, mutta ette ole ikinä tehneet mitään muuta kuin leikanneet työvoimapalveluista, heikentäneet niiden resursseja ja henkilöstöä. Nyt nimenomaan tuodaan ihmisten tueksi lisää henkilöstöä, jotta työvoima kohtaa auki olevat työpaikat ja päästään eteenpäin tällä työllisyyden väylällä. Meillä on selkeät vaikutusarviot siitä, että tämä myös vahvistaa julkista taloutta. [Puhemies koputtaa] Te haikailette viime kaudelle, aktiivimallien perään, [Puhemies koputtaa] mutta nyt on kysymys pohjoismaisesta työvoimapolitiikasta. [Puhemies: Aika!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Lehto.

15.06 **Rami Lehto ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustajat Lindtman ja Mäkynen puolustivat sitä, että nyt tässä aktiivimalli kakkosessa, tai aktiivimalli 2.1:ssä, karenssia lievennetään. Kyllä, osittain lievennetään, [Antti Lindtmanin välihuuto] mutta sitten toisaalta myös kiristetään. Aktiivimalli ykkönen leikkasi työttömyysetuutta 4,65 prosenttia; tämä aktiivimalli kakkonen, 2.1, antaa anteeksi ensimmäisen erheen, mutta toisesta tuleekin viiden päivän karenssi, ja tämähän tarkoittaa kuukautiseen työttömyysetuuteen jo 25 prosentin leikkausta. [Leena Meri: Mitä? — Perussuomalaisten ryhmästä: Demarikäsi meni syvälle taskuun!] Seuraava virhe, kolmas virhe, leikkaa jo 50 prosenttia kuukauden työttömyysetuudesta. Ei tämä ole pelkkä lievennys, tässä teidän 2.1-mallissa on paljon myös kiristyksiä. [Antti Lindtman: Vertaatte päärynöitä ja omenoita!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kivisaari.

15.07 **Pasi Kivisaari kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä hirmuisesti käytetään puhtia ja energiaa termien miettimiseen, kun oikeastaan vielä oleellisempaa olisi puhua tämän sisällöstä.

Tämä hallituksen esitys on todella pohjoismainen työnhakumalli, jonka tarkoituksena on siis tarjota työnhakijalle parempaa ja henkilökohtaisempaa palvelua. Siis pyrkimys siihen, että kenenkään työikäisen ei tarvitsisi jämähtää sohvalle, vaan häntä tuettaisiin aktiiviseen ja onnistuneeseen toimintaan työnhakuprosessin eri vaiheissa. Se on mielestäni kerta kaikkiaan hyvä asia. Ja pitää muistaa, että työllisyysasteemme on saatava korkeammalle tasolle, jotta voimme jatkossakin ylläpitää pohjoismaista hyvinvointipalvelua. [Puhemies koputtaa] Siitähän tässä lakiesityksessä on kyse.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Adlercreutz.

15.08 **Anders Adlercreutz r** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Tämä on tosiaankin malli, jossa sekä kannustetaan työnhakuun että sitten tuetaan siinä työnhaussa. Ja mikä parasta, tässä voi työtön työnhakija itse vaikuttaa siihen, miten tässä käy. Oma aktiivisuus palkitaan.

Meillä on kuitenkin kaiken kaikkiaan vielä paljon tehtävänä työllisyystoimien osalta, vaikka paljon on jo tehty. Meillä on 50 000 vapaata työpaikkaa markkinoilla, jopa 400 000 työtöntä työnhakijaa ja 110 miljoonan potti, josta päätetään helmikuussa. Se on tärkeä etappi sekin. Jotta siitä voitaisiin päättää, pitäisi kuitenkin tehdä valmistelua ajoissa. Se vaatii toimia eri ministeriöissä. Sikäli, kun vaikka otetaan tämä euroistaminen pöydälle, se vaatii valmistelua STM:n vakuutusosastolla. Kyllähän nämä kaikki vaihtoehdot nyt valmistellaan kunnolla ja ajoissa niin, että helmikuussa voidaan tehdä hyvä päätös [Puhemies koputtaa] parhaan mahdollisen tiedon pohjalta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Said Ahmed.

15.09 **Suldaan Said Ahmed vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä pohjoismaisessa työnhakumallissa karenssi lyhenee ja ihmisten toimeentulo turvataan. Tämä malli on asiakaslähtöinen. Työtön itse valitsee, mitä työpaikkoja hakee. Tässä myös samalla palkataan tuhat työntekijää TE-toimistoihin auttamaan ihmisiä.

Tämä on todellakin kaukana edellisen hallituksen aktiivimallista, joka oli kyykyttävää ja sydämetöntä. Vasemmistoliitto ei usko työttömien kurittamiseen, ihmisten voimavarat on otettava huomioon. Liian ehdoton määrällinen vaatimus kaikille on kohtuuton ja pahimmassa tapauksessa mahdotonta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Essayah.

15.10 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Viime kauden aktiivimallissa oli tosiaankin se heikkous, että meillä esimerkiksi alueellisesti mahdollisuus saada työvoimapalveluita ja sitten niitä työpaikkoja oli kovin erilainen, ja siinä mielessä myöskin se 4,65 prosenttia, mikä sitten sieltä työnhakijan korvauksista leikattiin, tuntui kovin, kovin kohtuuttomalta.

Arvoisa puhemies! Kyllähän tässä aktiivimalli kakkosessakin, miksi sitä täällä salissa myös on kutsuttu, on velvoittavuutta, ja minun mielestäni niin pitää ollakin. [Vasemmalta: Pitää olla!] Ehdottomasti. Tässä oikeastaan voisi sanoa, että itselläni herää huoli siitä, että kun tässä puhutaan tietyistä määristä näitä työnhakumahdollisuuksia, niin millä varmistetaan, arvoisa ministeri, se, että niistä ei tule semmoisia niin sanottuja copy-paste-menetelmiä ja että ihan oikeasti ja aidosti haetaan työtä, ihan oikeasti ja aidosti näitten palveluitten pariin [Puhemies koputtaa] ollaan hakeutumassa. [Vasemmalta: Hyvä puhe! — Antti Lindtman: Voisikohan kokoomus ottaa mallia oppositiossa?]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Berg.

15.11 **Kim Berg sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun lähdettiin tähän edellisen kauden aktiivimallivertailuun, niin on hyvä muistaa se, että edelliskauden aktiivimallissa työnhakijan tosiaan tuli olla työssä tai osallistua näihin palveluihin, jotta tätä työttömyysetuuden määrää ei olisi alennettu. Ongelmanahan oli se, että tätä määrää alennettiin,

vaikka työnhakija olisi hakenut näitä työmahdollisuuksia, jos työnhaku ei kuitenkaan johtanut työpaikan saamiseen. Elikkä sellaisessa tilanteessa, kun työpaikkoja ei ollut vapaana, ei ollut konkreettisesti edes mahdollista saada työpaikkaa, vaikka kuinka aktiivisesti haki, silti työttömyysetuuden määrää laskettiin.

No, tässä pohjoismaisessa työvoimamallissa työnhakija ei menetä tätä työttömyysetuuttaan eikä sen määrää alenneta, jos työnhakija on hakenut näitä työmahdollisuuksia ja toteuttanut tätä työsuunnitelmaansa, vaikka tätä työpaikkaa ei olisi löytänyt. Minun mielestäni tämä on aika oleellinen ero viime kauden aktiivimalliin ja tämän pohjoismaisen työvoimapalvelumallin [Puhemies koputtaa] välillä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Satonen.

15.12 **Arto Satonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sanon suoraan, että kannatan tätä mallia, jota nyt on esitetty. [Vasemmalta: Hyvä!] Tämä on mielestäni oikein hyvä. Toki ihmettelen, että sitä ei edellisellä kaudella täällä kannatettu, mutta hyvä, että edes nyt saatiin. Tässä on varmaan käynyt niin kuin vanha sanonta on, että ”kun herra antaa vallan, niin se antaa järjenkin”, ja tämä on ainakin tavoittanut edustajat Rinne, Lindtman, Pekonen ja Nurminen, ja se on positiivinen juttu.

Katsoin itse asiassa viime kaudella — kun satun aika hyvin tämän asian muistamaan — SAK:n järjestämää mielenosoitusta, jossa nimenomaan kutsuttiin väkeä vastustamaan myös tätä aktiivimalli kakkosta Senaatintorille, [Sinuhe Wallinheimo: Juuri näin!] ja silloin väkeä kuljetettiin ympäri maata busseittain sinne, että Senaatintori oli täynnä. Silloin siellä saatiin estettyä se, että tämä asia olisi mennyt eteenpäin, mutta olen kiitollinen siitä, että se nyt on mennyt.

Ja tosiaan sen lisäksi, että tässä ovat nämä velvoitteet, tarvitaan myöskin niitä yksilöllisiä palveluita työttömille.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Biaudet.

15.13 **Eva Biaudet r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Puhemies Anu Vehviläinen: Ja mikrofoni pitäisi laittaa päälle.

No nyt. Anteeksi, se oli ensimmäinen kerta, kun sain kokeilla tätä. Digitaidot eivät ehkä aina ole ihan, sormitaidot eivät aina...

Itse asiassa haluaisin myöskin tässä puhua digitaidoista. Mielestäni ministeri toi erittäin hyvin esille, että keskeistä tässä on tietenkin se työvoimapalveluiden sisältö. Tällä hetkelläkin on aika paljon ongelmia siinä, että lomakkeet ja kyselyt ja päätökset, joista monet tulevat digimaisena, ovat aika vaikeita. Ja tuntuu siltä, että vaikka periaatteessa ei olisikaan sellaisessa tilanteessa, että jollain tavalla tuntee olevansa avun varassa, niin niitä on aika vaikea ymmärtää ja on vaikea ymmärtää sitä polkua, miten niistä tavallaan löytää sen seuraavan askeleen. Toivon, että näiden kuntakokeilujenkin myötä voisi tuoda hyvin paljon suurta panostusta siihen, miten asiakkaan kannalta tehtäisiin helpommaksi sen tuen vastaanottaminen, koska useimmat työnhakijat varmasti kyllä haluaisivat saada sen työpaikan [Puhemies koputtaa] ja ottaa tuen vastaan. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Werning.

15.15 **Paula Werning sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hyvä muistaa, että jokainen työnhakija on ainutlaatuinen yksilö ja jokaisella on omat tarpeensa ja henkilökohtainen haasteensa elämässään tai elämäntilanne on vaihteleva. On inhimillistä ja välttämätöntä, että työntekijöitä ei missään nimessä puristeta mihinkään samaan muottiin vaan tehdään henkilökohtainen työllisyyssuunnitelma, jossa paneudutaan henkilön omiin tarpeisiin, palvelutarpeeseen, ja kirjataan yhdessä ylös myös se hakuvelvoite, mikä häntä sitoo. Mutta inhimillisyys tuntuu olevan kyllä oppositiolle pikkuisen vieras käsite jälleen kerran, ja tuntuu, että se harmittaa erityisesti. Kyllä se on tässäkin salissa monta kertaa osoitettu, että Marinin hallitus tekee lainsäädäntöä inhimillisesti ja oikeudenmukaisesti, ja sitä kannattaisi sielläkin arvostaa. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kinnunen.

15.15 **Mikko Kinnunen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Mielekäs työ tuo merkitystä ja sisältöä ja hyvinvointia elämään. On hienoa, että työtön työnhakija saa aiempaa yksilöllisempää tukea työnhakuunsa ja työnhakijan ja asiantuntijan ensimmäinen kohtaaminen tapahtuu nykyistä nopeammin. Tämän jälkeen tukea työnhakuun saa nykyistä tiiviimmin.

Arvoisa puhemies! On tärkeää, että työntekijän edellytykset hakea työtä ja työllistyä huomioidaan. Jos niissä huomataan puutteita, hän pääsee palvelujen pariin, kuntoutukseen ja jatkuvaan oppimiseen. Kysynkin ministeriltä: miten kuntoutus ja jatkuva oppiminen saadaan kiinteästi linkittymään tähän hienoon uudistukseen?

Puhemies Anu Vehviläinen: Annan vielä vastauspuheenvuorot edustajille Lindén, Wallinheimo ja Eskelinen, ja heidän jälkeensä ministeri. [Leena Meri: Puhemies, perussuomalaisille pitäisi kyllä tulla toinen puheenvuoro!] — Edustaja Lindén.

15.17 **Aki Lindén sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Käsittelemme nyt työllisyyspolitiikan yhtä hyvin tärkeää asiaa: sitä mallia, millä me saamme paremmin kohtaamaan työn ja työnhakijan. Työllisyyspolitiikka sinänsähän on laaja, suuri kokonaisuus, ja uskallan tässä sanoa, että kaikkein parasta työllisyyspolitiikkaa on hyvä talouspolitiikka. Siitähän meillä on erinomaisena esimerkkinä tuorein tieto työllisyysasteesta, elokuun tieto — syyskuun tietoa meillä ei vielä ole: elokuun luku oli 73,4 prosenttia, se on koko tämän tilastointiajan korkein.

Mutta mennäkseni tähän malliin: Tässä haetaan nyt nimenomaan paremmilla prosesseilla ja lisätyillä resursseilla parempaa kohtaamista. Sitten meillä on tietysti aina olemassa erittäin vaikeasti työllistyvien ryhmä, jossa pitää löytää eläke-, kuntoutus-, osa-aikatyö- ja tuetun työn mallit, mikä on sitten taas oma kokonaisuutensa. Mutta näillä kolmella kärjellä tätä kokonaisuutta voidaan hyvin hoitaa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Wallinheimo.

15.18 **Sinuhe Wallinheimo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minäkin kannatan tätä aktiivimalli kakkosta. Tämä on hyvä työkalu siinä paketissa, mitä hallitus eittä-

mättä tulee tarvitsemaan jatkossa. Te olette kuitenkin omastakin kestävyystiekartastanne noin 40 000 päätösperäistä työpaikkaa perässä, joten näitä toimia tarvitaan.

On selvää, että täällä vasemmisto haluaa aktiivimalli ykkösen ja kakkosen sekoittaa keskenään, mutta kyllähän tämä muistuttaa todella paljon sitä Sipilän hallituksen aktiivimalli kakkosta. Enkä minä halua aloittaa mitään kissa—hiiri-leikkiä siitä, mikä on aktiivimalli kakkonen tässä tai sitten Sipilän hallituksen aikana, mutta niitä työllisyystoimia tarvitaan, ja me tiedämme kaikki, että tämä on vähintään jo patistelutyökalu ellei keppityökalu, ja ne tulevatkaan, tietyllä lailla, toimet eivät tule olemaan helppoja. Toivoisinkin ministeriltä niistä tulevista toimista nyt vähän tietoa, koska tarvitaan kuitenkin noin 40 000 päätösperäistä työpaikkaa. [Puhemies koputtaa] Voisitko kertoa niistä vähän? — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Eskelinen.

15.19 **Seppo Eskelinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomalaiset työvoimapalvelut tarvitsevat uudistamista, ja tässä mennään oikeaan suuntaan. Lisäksi meillä on huutava työvoimapula, tarvitaan yksilöllisiä työvoimapalveluja, ja tässä niitä nyt tarjotaan.

Tärkeää on nuorelle tai kenelle tahansa, kun työttömäksi joutuu, että heti alkuvaiheessa hänelle laaditaan yksilöllinen työllistämissuunnitelma ja se polku, millä hän sitten työelämään palaisi. Mitä pitemmälle se viivästyy, sitä vaikeampaa on työllistyä.

Tässä mallissa on vielä se, että tämä on nyt resursoitu vahvasti, ja olennaistahan tässä on, kun tässä nyt hyvin pitkälti sitten siihen henkilökohtaiseen työllistämissuunnitelmaan ja yksilölliseen arviointiin mennään, että ne resurssit ovat sitten kohdallaan. Vaatii varmaan myös työvoimapalveluitten ihmisiltä kouluttamista ja ehkä pikkuisen asennemuutostakin, tämän uuden mallin käyttöönotto. Tärkeää on myös, että huomioidaan työntekijän työkyky [Puhemies koputtaa] ja hänen lähtökohtansa sekä ikä, [Puhemies koputtaa] kun häntä työllistämisessä viedään eteenpäin.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Haatainen, 4 minuuttia.

15.20 **Työministeri Tuula Haatainen:** Arvoisa puhemies! Täällä käytiin keskustelua näistä edellisen hallituksen epäonnistuneista työllisyystoimista, jotka tämä hallitus ensi töikseen purki, koska ne koettiin epäoikeudenmukaisiksi ja ne olivat myös epäoikeudenmukaisia. Eli jos ihmiselle annettiin velvoittava työtarjous, hänen piti hakea sitä työpaikkaa, hän haki sitä, mutta ei työllistynyt, silti leikattiin työttömyysturvaa lähes 5 prosentilla. [Oikealta: Se on eri asia!] Jos hän ei osallistunut palveluihin, leikattiin työttömyysturvaa lähes 5 prosentilla riippumatta siitä, aivan kuten edustaja Essayah täällä totesi, että kaikilla alueilla ei ollut näitä palveluita edes tarjolla. Nämä olivat ne syyt, miksi sitä ei voinut arkijärjellä ymmärtää eikä tarvinnut, ja se purettiin.

Tässä ollaan nyt myös näitä seuraamuksia eli karenssia lieventämässä merkittävästi. Kun aiemmin täällä kovasti kaipaamassanne aktiivimallissa tuli karenssi 60 vuorokautta heti, jos ei tätä velvoittavaa työtarjousta hakenut, tässä tulee ensimmäisestä laiminlyönnistä muistutus. Seuraavasta tulee viiden päivän karenssi. Jos sitten ei vieläkään toimi niin kuin on yhdessä sovittu, tulee 10 päivän karenssi. Mutta tuossa aktiivimallissa, joka on tällä hetkelläkin voimassa, edellisen hallituksen karenssit, niin siellä tulee 60 vuorokautta heti

ja sitten seuraavasta seuraakin se, että loppuu työttömyysturvan maksaminen. Eli kyllähän tässä lievennetään näitä.

No, miksi lievennetään näitä karensseja? Siitä syystä, että nyt kun on tehty vähän vertailevaa tutkimusta enemmän, niin on havaittu, että näiden karenssien ankaruus ei ole se, jossa on se työllisyysvaikutus, vaan työllisyysvaikutus syntyy nimenomaan niistä vahvoista palveluista. Muissa pohjoismaissa ja muualla on paljon lievemmät karenssit kuin meillä. Suomi on ollut ankara maa tässä mielessä, ja niitä lievennetään nyt kohtuullisiksi.

Mutta itse olen myös sitä mieltä, että kyllä seuraamukset pitää tulla siitä, jos ei yhdessä sovittujen pelisääntöjen mukaan toimita. Se on suomalaisen sosiaaliturvan peruslähtökohta ollut, että meillä on syyperusteisuus ja myös sitten velvoite tehdä niin kuin sovitaan.

Täällä edustaja Kinnunen kysyi siitä, miten tämä kuntoutus ja jatkuva oppiminen tähän liittyvät. Ne ovat tärkeitä kysymyksiä, ja näitä me ratkomme nyt erityisesti, kun ollaan tekemässä tätä TE-palveluiden siirtämistä kokonaan kuntiin. Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus on perustettu. Se tulee olemaan yksi keskeinen iso uudistus tässä suhteessa, että pystymme tätä koulutusta ja työelämälähtöisyyttä entisestään nivomaan paremmin yhteen.

Edustaja Wallinheimo puhui täällä aivan oikein tiiviistä palveluista. Näin on, ja kysyitte, mitä jatkotoimia tulee. Hallitus valmistelee linjaustensa mukaisesti vielä työllisyysjatkotoimia tämänkin jälkeen. Eivät nämä tähän loppu.

Sitten edustaja Biaudet nosti aivan oikein esille, että näissä TE-digipalveluissa, ja muissakin digipalveluissa, usein se käyttäjälähtöisyys unohtuu. Nyt näitä digipalveluita ollaan uudistamassa kokonaan, ja valmisteilla on ollut pitkään jo vuosien ajan Työmarkkinatori, johon kytketään sitten tämä Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus, ja sinne tulee yritysyhteistyö. Siitä tehdään sellainen käyttäjäystävällinen maaperä, alusta, jossa sitten niin työtä hakevat kuin myös yritykset, koulutuksen tarjoajat samassa paikassa kohtaavat, etteivät ne ole silppuna tuolla maailmalla. Ja sitten myös tämä... Tiedän kyllä, olen käynyt läpi niitä, ja se on aika konstikasta. Eli tämä käyttäjäystävällisyys pitää kaikessa digipalveluissa olla ihan ykkösasia.

Sitten täällä edustaja Werning puhuikin tästä, että tämä yksilöllinen suunnitelma on se a ja o. Ja kyllä, näin on. Eli tässä on myös se puoli, mikä pitää muistaa, että kun nämä palvelut nyt tiivistyvät siellä alkupuolella, eli viidentenä päivänä on se alkuhaastattelu ja sitten kahden viikon välein [Puhemies koputtaa] tapaamiset, niin tällä saadaan myös kiinni ne palvelutarpeet ja löydetään myös ne ihmiset, [Puhemies koputtaa] jotka eivät ehkä pysty työllistymään terveys- tai muiden syiden takia, saadaan heidät järkevien palveluiden piiriin, jolloin he saavat tukea siihen pärjäämiseensä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Siirrymme puhujalistaan. — Edustaja Kinnunen.

15.25 **Mikko Kinnunen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Eräs nuori mies kertoi minulle hiljattain omasta työttömäksi jäämisestään. Hänen asuinkuntansa on mukana kuntakokeilussa. Kun työttömyys alkoi, kuntakokeilun virkailija otti häneen yhteyttä. Virkailija kertoi: ”Olen sinun henkilökohtainen apusi työnhaussa. Pistä numero talteen, aina voi soittaa, kun on tarve.” Tehtiin työllistymissuunnitelma, lähdettiin yhdessä kartoittamaan työpaikkoja, rakentamaan polkua eteenpäin. Apu tuli lähelle, se ei jäänyt hahmottomaksi lomakkeeksi tai persoonattomaksi ääneksi. Nuori mies sai aidosti apua ja kannustusta — työttö-

myystilanne ei tuntunut niin lannistavalta. Tässä tapauksessa uusi työ löytyi nopeasti. Työnhakija ja virkailija iloitsivat yhdessä löytyneestä työpaikasta.

Arvoisa puhemies! Mielekäs työ tuo merkitystä, sisältöä ja hyvinvointia elämään. Tämä uudistus haluaa auttaa ihmistä työllistymään. Suomalainen hyvinvointiyhteiskunta on rakennettu ahkeralla työllä. Työ on myös ainoa keino ylläpitää tätä pohjoismaista hyvinvointiyhteiskuntaa. Suomi on pitkään kamppaillut muita Pohjoismaita matalamman työllisyyden kanssa. On tullut selväksi, että nykyiset työvoimapalvelut eivät ole riittäviä. Tarvitsemme palvelua, joka aidosti huolehtii työttömästä ja joka on enemmän ihmistä lähellä.

Arvoisa puhemies! Pohjoismaisen työvoimapalvelumallin perusperiaate on, että työnhakijaa ei jätetä yksin. Työllisyyden kuntakokeilussa mukana olevat kunnat tarjoavat huomattavasti nykyistä enemmän tukea heti työnhakijaksi ilmoittautumisen jälkeen. Ideana on auttaa ja tukea aktiivisessa työnhaussa, koska ilman aktiivista työnhakua työpaikkaa ei voi saada. Työttömän tulee hakea vähintään neljää työpaikkaa kuukaudessa — suurin osa työttömistä hakee jo nyt varmasti enemmän. Tulevassa mallissa alkuhaastattelu, jossa tilanne kartoitetaan ja tehdään työllistymissuunnitelma, järjestetään viiden arkipäivän kuluessa. Työnhakija tapaa virkailijan kahden viikon välein ensimmäisen kolmen kuukauden ajan. Nykyisin työnhakija kohtaa virkailijan kahden viikon kuluessa työnhaun alkamisesta ja sen jälkeen kolmen kuukauden päästä. Aikataulujen ero on todella merkittävä. Otamme isoja harppauksia oikeaan suuntaan.

Arvoisa puhemies! Tämä uudistus ei ole työttömien rankaisemista. Seuraamukset tulevat portaittain huomautuksesta alkaen. Keneltäkään ei vaadita enempää kuin mihin omat kyvyt riittävät. Jokaisen työllistämissuunnitelma tehdään yksilöllisesti. Saadaan työtarjouksia, ja työtön hakee vain sellaisia paikkoja, joihin voi olettaa pääsevänsä. Tämä uudistus onkin työttömien aitoa tukemista. Lähtökohtana on inhimillisyys. Tutkimuksesta tiedämme, että työnhakijan säännöllinen kohtaaminen, aktiivinen työnvälitys ja työnhaun seuranta lyhentävät työttömyysjaksoja merkittävällä tavalla. Jokainen suomalainen on mielekkään työpaikan arvoinen. Kehitetään rinnalla myös jatkuvan oppimisen ja kuntoutuksen mahdollisuuksia, että jokainen löytää paikkansa. Suomi tarvitsee meistä jokaisen.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kivisaari.

15.29 **Pasi Kivisaari kesk:** Arvoisa puhemies! Yhteiskunnallisen merkityksen lisäksi työllä on suuri merkitys ihmiselle itselleen. Oma työ ja ansiotulot tuovat vapautta valita ja mahdollisuuden tavoitella omia unelmiaan. Vaikka puhumme paljon myös työhyvinvoinnin ongelmista, jotka ovat kiistattomia ja todellisia, on kuitenkin selvää, että pääsääntöisesti työ tukee yksilön hyvinvointia. Parhaimmillaan työ tuottaa mielihyvää ja onnistumisen kokemuksia sekä antaa tarkoitusta ja sisältöä. Työ itsessään tuo usein myös sosiaalisuutta, ihmisen lähelle toista ihmistä, siis kanssakäymistä.

Puhemies! Hallituksen esitys on niin sanottu pohjoismainen työnhakumalli. Sen tarkoituksena on tarjota työnhakijalle parempaa ja henkilökohtaisempaa palvelua. Kaikki meistä ovat kuulleet tarinoita työnhakijoista, jotka kokevat joutuneensa järjestelmän armoille. Tarjottavat palvelut on saatettu kokea epätarkoituksenmukaisina ja velvoitteet kiusantekona. Tämän esityksen tarkoitus on kohdata ihminen ihmisenä, auttaa häntä. Työtön henkilö on hankalassa tilanteessa, ja jokainen meistä reagoi työttömyyteen omalla tavallaan. Inhimillinen ja henkilökohtainen tuki on monesti onnistumisen edellytys. Työnhakemisen tulee olla tilaisuus onnistua eikä vain seurausten pelossa tehty velvollisuus. Työvoimapalve-

luiden ja työnhaun tavoitteena tuleekin olla nopea työhön pääsy ja uudelleentyöllistyminen. Hallituksen esityksessä työnhakija saa yksilöllistä tukea aikaisempaa nopeammin ja tiiviimmin. Myös mahdollisuudet vaikuttaa omaan työnhakuun kasvavat.

Puhemies! Pohjoismaisen työvoimapalvelumallin perusperiaate on, että työnhakijaa ei jätetä yksin. Työnhakijan oikeuksien ja velvollisuuksien on oltava tasapainossa, jotta luottamus järjestelmään voidaan saavuttaa. Lopulta tämä on kaiken ydin.

Puhemies! Pohjoismainen työvoimapalveluiden malli on yksi isoimmista hallituksen työllisyyspäätöksistä, ja sen arvioidaan kasvattavan työllisyyttä noin 10 000 työllisellä. Enemmän työtä merkitsee enemmän verotuloja ja vähemmän sosiaalimenoja. Sen lähtökohta on kunniallinen. Uskon meidän kaikkien täällä toivovan, että tämä tavoite onnistuu.

Puhemies Anu Vehviläinen: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 15.33.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 16.24.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 5 käsittelyä.

Keskustelu jatkuu. — Edustaja Lehto, olkaa hyvä.

16.24 **Rami Lehto ps:** Arvoisa puhemies! Maamme hallituksen tavoite on saada Suomi hiilineutraaliksi vuoteen 2030 mennessä, mikä tarkoittaa, että hallitus on etukenon ilmastotoimillaan siirtämässä viimeisetkin teollisuutemme työpaikat maamme rajojen ulkopuolelle. Samalla hallitus haluaa roimasti lisätä työperäistä maahanmuuttoa polkemaan suomalaisten ansiokehitystä. Ja nyt hallitus on tuonut meille esityksen, jossa vihervasemmisto on taipunut keskustan vaatimukseen aktiivimalli kakkosesta, jossa palkataan 1 200 työntekijää julkiselle puolelle TE-toimistoihin vuonna 2020.

Miksi hallitus on sitten heidät palkkaamassa? Koska hallitus on tuomassa työttömiksi joutuneiden iloksi aktiivimalli kakkosen ja tätä piiskuria varten hallitus tarvitsee valvojia asettamaan karensseja työttömille, työttömiksi joutuneille. Hallitus siis toimillaan siirtää duunareita kortistoon ja samalla vähenevillä veroeuroilla palkkaa aktiivimalli kakkoselle karenssivalvojia ruoskimaan työttömäksi jääneitä. Hintalappu tälle toiminnalle on noin 70 miljoonaa euroa vuodessa. Ensi vuonna aktiivimalli kakkosen toimeenpano toteutetaan EU:n elpymisvälineestä saaduilla 70 miljoonalla eurolla. Ja kuten tiedämme, Suomi maksaa elpymisvälineeseen huomattavasti enemmän kuin saa, joten aktiivimalli kakkosen todelliseksi kustannukseksi ensi vuonna tulee noin 220 miljoonaa euroa. Seuraavien vuosien kustannukset sitten katetaan todennäköisesti lämmityspolttoaineiden veronkorotuksilla saaduilla kymmenillä miljoonilla euroilla.

Arvoisat hallituspuolueiden edustajat! Eikö olisi parempi tehdä toimia, joilla turvataan teollisuuden toimintakyky ja työpaikat Suomessa, kuin tehdä veronkorotuksia, joilla rahoitetaan aktiivimalli kakkosen toteutus?

Nyt, kun hallitus on kaivamassa aktiivimalli kakkosen vasemmistoliiton huonojen ideoiden romukopasta, niin samaan aikaan se on nyt poistanut myös ikääntyneeltä työväestöltä eläkeputken. Eikä hallitus hyväksynyt yli 55-vuotiaita mukaan työllisyyden kuntakokeiluunkaan, johon kyllä pääsevät kaikki alle 30-vuotiaat sekä kaikki maahanmuuttajat ja vieraskieliset heti työttömyyden alkumetreillä. Yli 55-vuotiaat kelpaavat vasta, kun heistä tulee pitkäaikaistyöttömiä. Ikääntyneet työttömät jätetäänkin nyt oman onnensa nojaan vain aktiivimallin karenssit seuranaan. Näin toimivat entiset työväenpuolueet nyt Marinin hallituksessa.

Aktiivimalli kakkosessa työ- ja elinkeinotoimisto tai kunta järjestäisi työnhakijoille vuodessa arviolta noin 2,3 miljoonaa alkuhaastattelua, työnhakukeskustelua tai täydentävää työnhakukeskustelua. Nykyisin vastaava määrä on arviolta noin miljoona kappaletta. Esitetyn työnhakuvelvollisuuden täyttämiseksi työnhakijat tekisivät arviolta noin 14 miljoonaa työhakemusta tai muuta työnhakutapahtumaa vuodessa.

Sipilän hallituksen aktiivimalli kakkoseen verrattuna Marinin hallituksen aktiivimalli kakkosessa tiettyjä karensseja tietysti lievennetään, mikä on hyvä asia, ja työvoimatoimistojen resursseja lisätään. Käytännössä kuitenkin hallitus on säätämässä lähes identtisen mallin kuin se, josta samat puolueet oppositiossa viime kaudella moittivat kovin sanoin silloisia hallituspuolueita. Työllisten määrä kasvaa varmasti työvoimatoimistoissa ja mallin toteuttaminen maksaa kymmeniä miljoonia, mutta saavutettava työllisten määrän lisäys uhkaa jäädä vaatimattomaksi.

Paras ratkaisu olisi puuttua kohtaanto-ongelmaan ja etsiä ratkaisuja, joilla saataisiin koulutukset kohtaamaan työvoimapulasta kärsiviä aloja. On vaikea kuvitella, että mitkään työhaunkoulutukset ja vastaavat auttavat ketään työllistymään millään lailla, jos kyse on yksinkertaisesti siitä, että töitä ei ole tarjolla kyseisen työnhakijan asuinpaikkakunnalla hänen koulutukselleen.

Aktiivimalli 1 leikkasi työttömyysetuutta 4,65 prosenttia, eli käytännössä yksi korvaukseton päivä kuukaudessa. Nyt esitellyssä aktiivimalli kakkosessa esitetään, että jos työnhakija ei täyttäisi työnhakuvelvoitteitaan, niin ensin annettaisiin huomautus ja seuraavaksi jaettaisiin jo viiden päivän karenssi, joka johtaisi käytännössä vajaan 25 prosentin leikkaukseen kuukauden työttömyysetuudesta. Kolmas kerta veisi sitten puolet kuukauden työttömyysetuudesta.

Moni esitysluonnoksesta lausuntonsa antanut taho piti luonnosteltua työnhakijan palveluprosessia ja työnhakuvelvollisuutta liian kaavamaisena ja monimutkaisena. Lisäksi lausunnon antaneet tahot kiinnittivät huomiota erityisesti varattujen resurssien riittävyyteen ja siihen, että työnhakijan palveluprosessin tehostuminen vaikuttaa muiden palveluiden kysynnän kasvuun.

Se on varmaa, että mallin seurauksena yritykset joutuvat ottamaan vastaan järjettömän määrän työhakemuksia sellaisilta työnhakijoilta, jotka hakevat määriteltyä määrää työpaikkoja vain sen takia, ettei sanktioita tulisi. Työnhakijat siis tekevät arviolta yhteensä noin 14 miljoonaa työhakemusta tai muuta työnhakutapahtumaa vuodessa. Tämä hakemuspommitus aiheuttaa sen, että yrityksissä hakemuksia vastaanottavilta henkilöiltä menee huomattavan paljon työaikaa hukkaan. Tämä aiheuttaa myös sen, ettei yrityksissä välttämättä reagoida enää hakemuksiin ollenkaan, kun niiden läpikäynti on ajankäytöllisesti raskasta. Näin työnhakijalta jää myös saamatta palaute yritykseltä, onko hakemusta edes käsitelty, mikä voi entisestään turhauttaa hakemuksen lähettäjää.

Mikäli työvoimapalveluissa keskitytään laadun sijasta määrään, on selvää, että palveluiden vaikuttavuus ja hyödyllisyys kärsii. Samalla sellaisten hakemusten määrä voi kasvaa suuresti, jotka täyttävät muodollisesti työvoimatoimiston asettamat vaatimukset, mutta joiden perusteella yksikään työnantaja ei palkkaa heitä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

16.31 **Minna Reijonen ps:** Arvoisa herra puhemies! Nyt on käsittelyssä aktiivimalli — niin juuri, aktiivimalli. Hallitushan on lupaillut, että aktiivimallia ei tulisi, mutta kuitenkin näyttää nyt sille, että se on vahvasti tulossa ja se on vastaavanlainen kuin entinen, aiemmin ollut aktiivimalli. Ehkä tämä on semmoinen retroaktiivimalli kakkonen, jos saa niin sanoa.

Siellä on tulossa paljon semmoista määräystä, että pitäisi hakea kuukaudessa neljää työpaikkaa. Tietenkin tämä on aika paljon, ja se aiheuttaa varmasti aika paljon kysymyksiä. Ja niitä kysymyksiä, mitä tämä aiheuttaa: Millähän todennäköisyydellä sitten saadaan työllistettyä semmoisia vaikeasti työllistettäviä henkilöitä? Edesauttaako tämä mitenkään sitä asiaa? Sitten jos työpaikkoja ei yksinkertaisesti ole, jos sillä omalla alueella, missä asustellaan, ei ole työpaikkoja, koulutusta vastaavaa tai osaamista vastaavaa työpaikkaa, niin mitenkäs sitten se, että autokulut — verot ja muut — kuitenkin Suomessa nousevat ja autokulut ovat aika kalliita, jos joutuu omaa autoa pitämään, ja julkisethan eivät Suomessa nyt hirveän hyvin kuitenkaan toimi. Varmasti kysymyksiä tulee. Entä sitten, jos miettii näitä firmoja, kun sinne alkaa tulla läjäpäin näitä hakemuksia, niin mitenkä niitä oikeasti käsitellään? Voi olla, että tulee todella isoja nippuja näitä hakemuksia.

Jotenkin tuntuisi, että tässä voitaisiin ehkä enemmän keskittyä siihen, että se työn vastaanottaminen kannattaisi. Semmoista keskustelua kaipaisin ja myös semmoisia lakiuudistuksia, että se työn vastaanottaminen tehtäisiin kannattavaksi. Kun nykyäänhän on sillä tavalla, että jos on lyhyt työpätkä, niin sitä ei välttämättä kannata ottaa vastaan, niin eihän siinä oikein käytännössä järkeä ole. Että harkintaa toivon hallitukselta ja myös sitä, että laitetaan yksilö edelle, että panostetaan siihen yksilöön kovasti, se on tärkeätä täällä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Könttä, olkaa hyvä.

16.34 **Joonas Könttä kesk:** Kiitos, arvoisa herra puhemies! Työ on parasta sosiaaliturvaa, ja mielestäni on erittäin kiiteltävää hallitukselle, että tämä lakiesitys nyt eduskuntaan saapuu. Sillä nimellä, onko tämä nyt työpalvelumalli vai aktiivimalli kakkonen, ei oikeastaan ole merkitystä. Pääasia on, että tässä syntyy positiivista virettä, positiivista kannustusta siihen, että yhä aktiivisemmin Suomessa panostetaan työvoiman saatavuuteen ja siihen, että työnhakija löytäisi töitä, ja että me menemme yhä enemmän kohti sitä pohjoismaista työllisyysastetta, lähemmäksi 80:tä prosenttia, jonka tulee olla ehdottomasti tämän vuosikymmenen loppuun mennessä se tavoite, jota kohti mennään. Tällä lailla on positiivinen työllisyysvaikutus, arvion mukaan noin 9 500.

Haluan kuitenkin hieman oikoa tai korjata aiemmin tässä salissa kuultua väitettä, että Sipilän hallituksen työllisyystoimet eivät olisi olleet onnistuneita, että ne olisivat olleet epäonnistuneita: mielestäni on tunnustettava ja tunnistettava, että keskustajohtoisella hallituksella silloin kokoomuksen ja perussuomalaisten avulla luotiin tähän maahan liki 140 000 työpaikkaa, ja ei niitä toimia minun mielestäni voi yksikantaan todeta epäonnistuneiksi.

Nyt tämä esitelty aktiivimalli kakkonen on parannus siihen, mitä aiempi hallitus teki. Siinä on otettu ikään kuin niitä parhaita puolia ja puututtu vaikeisiin kysymyksiin, niin että mikäli yksinkertaisesti ei ole mahdollista täyttää niitä velvoitteita, niin siitä ei sitten rangaista. Kyllä se näin on, niin kuin edellinen edustaja hyvin puhui, että täytyy olla mahdollisuus hakea työpaikkaa ja täytyy olla mahdollisuus myös vastaanottaa se työpaikka. Ei voi olla niin, että asetetaan ehtoja, joiden täyttäminen olisi jossain päin maata mahdotonta, mikä oli sen aiemman aktiivimalliversion ennen muuta suurin ongelma.

Kyllä meillä Suomessa täytyy myös laajemmin keskustella siitä, että oikeuksien ja velvollisuuksien täytyy olla tasapainossa, että meillä kaikilla, joilla ei ole terveydellistä tai muuta syytä olla vastaanottamatta opiskelu- tai työpaikkaa, on myös velvollisuuksia tätä yhteiskuntaa kohtaan. Kun yhteiskunta tukee, niin kaikilla meillä yksilöillä täytyy myös olla velvollisuuksia.

Mielestäni se, että nytten panostetaan — tämä ei ole ainoa — siihen, että yhä useampi saa enemmän apua työn löytämiseen ja että yhä useampi pääsee siihen leivän syrjään kiinni, on tärkeää työvoimapolitiikkaa, ja tällä tiellä tulee jatkaa. Kuten tuossa alussa, arvoisa herra puhemies, totesin, meidän täytyy olla matkalla kohti pohjoismaista työllisyysastetta, ja kaikki keinot, joilla kannustetaan ja mahdollistetaan useammalle ihmiselle työt, ovat tervetulleita, ja kiitän tätä ehdotusta. Mielestäni tämä on aivan oikeansuuntainen ja jatkaa sitä hyvää perintöä, jota jo Sipilän hallituksen aikana käynnisteltiin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Elo, olkaa hyvä.

16.37 **Tiina Elo vihr:** Arvoisa puhemies! Työllisyysasteen nostaminen on yksi tämän hallituksen keskeisiä tavoitteita, ja tämän lakiesityksen tavoitteena on parantaa työllisyyttä vähintään 9 500 työllisellä.

Työllisyys on lähtenyt koronakriisin jälkimainingeissa nousuun merkittävästi odotettua paremmin, mutta tarvitsemme edelleen lisätoimia työllisyysasteen parantamiseksi. Hyvinvointivaltion kestävyyden rahoittamisen kannalta on tärkeää, että jokainen pääsee yhdenvertaisesti mukaan työelämään. Työelämän kynnykset on pidettävä mahdollisimman matalina, jotta ketään — ei nuoria, ikääntyneitä tai vajaatyökykyisiä — syrjäytetä pois. Oppivelvollisuuden pidentäminen ja korkeakoulupaikkojen lisääminen parantavat osaltaan tulevaisuuden työllisyyttä. Koulutus ja elinikäinen oppiminen mahdollistavat alanvaihtoja maailman muuttuessa. Perustulon käyttöönotto ratkaisisi monta kannustinloukkuongelmaa ja vähentäisi työttömyyden byrokratiaa. Työn vastaanottamisen ja työn tekemisen on oltava aina kannattavaa.

Arvoisa puhemies! Pitkäaikaistyöttömien määrä on kaksinkertaistunut Suomessa kahden viime vuoden aikana. Me tiedämme tutkimuksista, että mitä pidempään ihminen on työttömänä, sitä vaikeampaa työllistymisestä tulee. Työttömyyden syyt ovat moninaiset, ja se on usein inhimillinen tragedia, johon ihminen kaipaa apua ja tukea.

Pitkäaikaistyöttömyyttä voidaan ehkäistä tehokkaasti varhaisen vaiheen aktiivisella puuttumisella ja tuella, ja sitä tämä nyt käsiteltävänä oleva lakiesitys tekee: parantaa työttömien tukea. Pidän hyvänä sitä, että alkuhaastattelu tulee jatkossa järjestää viiden vuorokauden kuluessa työttömyyden alkamisesta nykyisen kahden viikon sijaan. Tavoitteena on kaiken kaikkiaan yksilöllisempi palvelu ja monialaisempi tuki.

Arvoisa puhemies! Viime maaliskuun alussa käynnistyivät työllisyyden kuntakokeilut, joissa 118 kunnassa vaikeimmin työllistyvät eli pitkäaikaistyöttömät, maahanmuuttajat ja

nuoret työnhakijat siirrettiin TE-toimistolta kuntien vastuulle. Tämä kokeilu kestää vuoden 23 loppuun. Työllisyyden kuntakokeilun tavoitteena on edistää työllisyyttä ja parantaa työttömien palveluita kytkemällä kunnan palvelut ja työllisyyspalvelut paremmin yhteen sekä yhdistämällä kunnan ja TE-toimiston resurssit palvelemaan paremmin työttömiä työnhakijoita. Siinä tavoitteena on työllisyyspalvelujen tarjoaminen mahdollisimman pitkälle yhden luukun periaatteella, ja toinen etu on se, että kunnat tuntevat alueensa työllisyystilanteen ja työllistymisen tukimahdollisuudet paremmin. Nämä tavallaan kulkevat käsi kädessä: nyt tämä pohjoismainen palvelumalli osaltaan pyrkii myös siihen, että niitä palveluita saa, kun niitä tarvitsee, mahdollisimman pian.

Arvoisa puhemies! Näenkin, että työllisyyspalvelujen vaikuttavuuden parantaminen on keskeinen keino vähentää työttömyyttä, ja siihen tällä lakiesityksellä osaltaan vastataan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Taimela, olkaa hyvä.

16.40 **Katja Taimela sd:** Arvoisa herra puhemies! Aivan tähän alkuun haluan todeta, että pohjoismainen työvoimapalvelumalli ei ole mikään edellisen kauden aktiivimalli eikä sitä myöskään siksi saa. Elikkä ajattelen näin, että tämä esitys on liian tärkeä ja liian kallis tälle haukkumatermille, jota tästä esityksestä halutaan käyttää ja tietysti sitä kautta myös osittain sumentaa ne muutokset ja realiteetit, joita tämä esitys pitää sisällään.

Pääministeri Sanna Marinin hallitus on ottanut työllisyyspolitiikan hyvin vakavasti, ja työllisyyttä on lähdetty parantamaan kunnianhimoisuudesta tinkimättä kestävällä ja oikeudenmukaisella tavalla, ja se tuntuu nyt jotakuta täällä salissa myös häiritsevän. Tämä esityskokonaisuus on osa hallituksen työllistämistoimia. Vaikka sen kohdalla on väläytelty poliittisessa puheessa kaikuja edellisen hallituksen esityksiin, on käytännössä linjauksilla eroa kuin yöllä ja päivällä.

Tässä esityksessä on tulossa huomautus, karenssin selkeä lievennys, ja lisäksi työllisyyspalvelut saavat resurssia kasvokkaiseen palveluun. Sitähän me varmasti kaikki tässä eduskuntasalissa toivomme työttömälle työnhakijalle, kasvokkaista palvelua siinä kohdin, kun sille on selkeä tarve. Esityksen ytimessä on ottaa oppia naapurimaiden hyvistä ja toimiviksi osoittautuneita käytännöistä. Haluamme lyhentää työttömyysjaksoja ja auttaa ihmisiä takaisin työn syrjään kiinni, ja tässä on se keskeinen ero edellisen hallituksen politiikkaan: me uskomme ihmisten tukemiseen. Tutkimustietokin sen osoittaa, että työllisyystoimissa kaavamainen keppilinja ei yksinkertaisuudessaan toimi.

Esityksessä näkyy myös se lähtökohtaero, että nykyinen hallitus uskoo siihen, että ihmiset haluavat työllistyä. Elämme monien voimakkaiden rakennemuutosten ristiaallokossa. Sen myötä haasteena on kohtaanto-ongelmia, joissa ihmisen koulutustausta ja osaaminen eivät vastaa tämän päivän työelämän haasteisiin. Tämä hallitus on tehnyt monia tähän ongelmaan purevia toimia lähtien oppivelvollisuuden pidentämisestä ja useista työllisyyspolitiikkaa uudistavista lakihankkeista. Jatkossa pystymme tarjoamaan yksilöllisesti räätälöityjä palveluja aiempaa nopeammin. Tähän on lisätty myös tarvittavaa resurssia TE-toimistoille ja kunnille.

Esityksen myötä työnhakuun kannustetaan. Samalla keneltäkään ei omasta mielestäni vaadita sellaista, mihin hän ei voi kyetä, vaan työllistymissuunnitelmaa tehtäessä otetaan huomioon jokaisen työnhakijan työkyky ja esimerkiksi alueen työmarkkinatilanne. Edelleen jatkopohdintaa täytyy tehdä siinä, että liikkuminen toiselle paikkakunnalle voi olla tavattoman vaikeaa tilanteessa, jossa julkista liikennettä ei enää ole. Tästä ei saa seurata koh-

tuuttomia tilanteita työttömille itselleen, ja tämä varmasti on täällä salissa sitten, etten sanoisi, valvomisen aiheena.

Arvoisa puhemies! Työllisyyspolitiikkaa tulee jatkossakin tehdä sosiaalisesti oikeudenmukaisella tavalla, ja huomion tulee olla kurittamisen sijasta [Puhemies koputtaa] tuen tarjoamisessa ja osaamisen lisäämisessä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Satonen, olkaa hyvä.

16.43 **Arto Satonen kok:** Arvoisa puhemies! En ajatellut täällä pitää mitään historiakatsausta, vaikka kieltämättä nyt käsitellään asiaa, joka on ollut täällä salissa käsiteltävänä jo aikaisemminkin. Tämä niin sanottu aktiivimalli kakkonen: Sen verran sen taustasta, että kun sitä alkuvuonna 2018 yritettiin viedä eteenpäin — se oli muistaakseni silloin nimeltään omaehtoisen työnhaun malli, ja sitten silloinen oppositio nimitti sen aktiivimalli kakkoseksi — niin SAK järjesti Senaatintorilla valtavan mielenosoituksen tätä aktiivimallia ja aktiivimalli kakkosta vastaan, ja sen seurauksena ja opposition aktiivisen toiminnan johdosta täällä sitten silloinen hallitus vetäytyi tästä lakihankkeesta, ja sitä ei viety eteenpäin. Se oli toki virhe, että sitä ei viety eteenpäin, jos ajatellaan, että silloin oltiin työvoimapulatilanteessa, nyt ollaan uudestaan työvoimapulatilanteessa. Ja nyt kun arvioidaan, että tämän hankkeen työllisyysvaikutukset ovat 9 500 työvuotta, niin tässä voi vaan kysyä, kuinka monta työpaikkaa me ollaan tällä välin menetetty, kun tämä järjestelmä ei ole ollut voimassa. Tässä on ollut jo aika monta vuotta, jolloin tämä järjestelmä olisi voinut toimia.

Sinänsä, arvoisa puhemies, henkilökohtaisesti kannatan tätä mallia ja annan hallitukselle tunnustusta siitä, että tässä on kyllä hyvin nyt vahvistettu myös näitä työttömien palveluita, yksilöllisiä palveluita, koska se on tässä ihan olennainen asia ja on asia, jota on näiden kuntakokeiluiden kautta täällä vuosia viety eteenpäin. Olen myös itse ollut omalla kotipaikkakunnallani, nykyisessä Sastamalassa, enemmän kuin yhden vuosikymmenen mukana työpajan toiminnassa, jossa on nimenomaan pitkäaikaistyöttömiä pyritty yksilöllisten palveluiden kautta työllistämään ja on saavutettu myös tuloksia. Ja kun me kaikki tiedetään, kuinka hyvin esimerkiksi Tanskassa ollaan onnistuttu, niin minä uskon kyllä hyvin voimakkaasti siihen, että me pystymme auttamaan työttömäksi jääneitä löytämään uutta työtä aktiivisella avulla, ja sen pitää tapahtua nopeasti. Siinä mielessä tässä mallissa on ihan hyvä kohta se, että ensimmäinen yhteydenotto tapahtuu jo viiden päivän jälkeen ja sen jälkeen kahden viikon välein. Täytyy muistaa, että kun ihminen joutuu työttömäksi — saattaa olla vaikka niin, että joku iso tehdas pistetään kiinni tai vähennetään yt-neuvottelujen kautta väkeä isokin määrä — niin vaikka se lähtötilanne olisi ollut ikään kuin samantyyppinen, niin jokaisen polku työmarkkinoilla on kuitenkin yksilöllinen, ja silloin on erittäin tärkeää, että heti otetaan niin sanotusti koppi ja tuetaan sitä uutta työllistymistä. Me tiedetään, että valtaosa työllistyy ensimmäisen kolmen kuukauden aikana, ja me tiedetään myös se, että jos on yli kuusi kuukautta ollut työttömänä, niin todennäköisyys jäädä pitkäaikaistyöttömäksi on moninkertainen. Eli ne panostukset, jotka tehdään tähän alkupäähän, ovat ilman muuta järkeviä. Tämähän on se malli, jolla Tanska on menestynyt pitkään, ja siinä Tanskan järjestelmässä he kyllä satsaavat tähän henkilökuntaan, joka edesauttaa työllistymistä moninkertaisen määrän Suomeen verrattuna, mutta vastaavasti heillä maksetaan työttömyyskorvauksia huomattavasti vähemmän, koska ihmiset työllistyvät uudelleen nopeammin. Tämä on järkevä malli.

Toki, jotta tämä toimisi kaikkinensa, tämä tarvitsisi myös taloudellisia kannustimia tähän rinnalle, kuten esimerkiksi ansiosidonnaisen työttömyysturvan porrastuksen työttömyyden keston mukaan. Mutta joka tapauksessa tämä on nyt hyvä lähtökohta, ja minä kannatan tätä — ja uskon, että myös edustamani kokoomuksen ryhmä antaa tälle täyden tukensa. On nyt hyvä asia, että hallitus nyt sitten myönsi, että se, mitä Lindströmin johdolla 2018 valmisteltiin, nimenomaan siis tämä aktiivimalli kakkonen, oli sitten kuitenkin hyvä ratkaisu. Todellakin me ollaan muutama vuosi menetetty tässä työvoimapulatilanteessa. Kun meillä on Tilastokeskuksen mukaan yli 51 000 työpaikkaa avoinna, niin moni näistä työpaikoista olisi saattanut jo täyttyä, jos tämä järjestelmä olisi ollut jo aikaisemmin voimassa. Mutta hyvä, että edes nyt päästään eteenpäin.

Eli silloin kun on aika kiittää, kiitän hallitusta. Toki hiukan ihmettelen sitä, että aika harvat ovat hallituksen rivit, kun niitä kiitoksen antajia ei näytä paljoa olevan. [Aki Lindén: Otamme kiitokset vastaan!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Meri, olkaa hyvä.

16.48 **Leena Meri ps:** Kiitos, arvoisa puhemies! Yritin näitä kysymyksiä kysyä silloin, kun ministeri oli paikalla. Valitettavasti en saanut puheenvuoroa, mutta toivottavasti ministeri kuuntelee tätä ja saan jossakin muussa yhteydessä vastauksen.

Aluksi kuitenkin ennen kysymystäni haluaisin puhua siitä, minkä takia tuossa aiemmassa keskustelussa erityisesti sosiaalidemokraattien ja vasemmistoliiton kommentteja ihmeteltiin. Viime hallituskaudella se huuto oli aika mahtava tästä aktiivimallista, että kyllä siinä kitarisat heiluivat. Sen takia tietysti vain ihmettelee, että silloin tämä vastaavantyyppinen toiminta oli kepittämistä ja kurittamista ja nyt se on parempaa palvelua ja tasapainoista toimintaa. Se on nyt sinänsä muuttunut hieman tuossa matkalla.

Olisin kysynyt ministeriltä ja kysyn, olen useita kertoja kysynyt: Pitkäaikaistyöttömyys on kasvanut ihan mielettömästi. Uudellamaalla se on vuodessa kasvanut noin 60 prosenttia. Se on ihan älytön määrä. Miettikää: 60 prosenttia. Ja toki on hyvä, että siihen etsitään keinoja. Itsekin olen sitä mieltä, että jos ei vapaaehtoisesti halua työllistyä tai opiskella, niin kyllä silloin pitää sitten jonkinlaisia sanktioita tullakin, siitä olen kyllä samaa mieltä. Mutta kuntien talous on aivan kuralla, tiedämme sen hyvin, ja nyt monet kunnat ovat selvinneet korona-avustusten myötä, kuten kotikuntani Hyvinkää. Meillä olisi ollut vaikeampi tilanne ilman koronatukia, mutta nyt tänä vuonna sitten saa nähdä, miten käy, koska koronatukia ei ainakaan tälle vuodelle ole tiedossa. Ja tämän lisäksi ovat nämä sakkomaksut. Elikkä kuntien pitää maksaa pitkäaikaistyöttömistä sakkomaksuja, ja nyt kuulimme, että vuodessa esimerkiksi Uudellamaalla se on noussut 60 prosenttia. Tämä tarkoittaa, että kuntien taloudesta pitää nipistää entistä enemmän rahaa sakkomaksuihin siitä, että työttömyys lisääntyy, siis pitkäaikaistyöttömyys. Toivon nyt, ne hallituspuolueiden edustajat — edustaja Lindén, olette täällä, olette hyvin aktiivinen useinkin, edustaja Mäkinen, olette puolueenne varapuheenjohtajistossa: voisitteko te viedä eteenpäin tätä — olette varmaan molemmat myös kuntapäättäjiä — että aidosti nyt tullaan vastaan kuntia näissä sakkomaksuissa? Eiköhän se ole aikansa elänyt, että kuntien pitäisi jotenkin väen väkisin... Pitäisikö heidät kaikki sitten ottaa kunnalle töihin mieluummin, vai mikä siinä olisi sitten se ratkaisu. Minä en oikein keksi.

Tämmöisiä terveisiä, että vetoan teihin, sosiaalidemokraatit: teillä on nyt pääministerin salkku, joten viekää tämä asia nyt maaliin, ja pelastetaan suomalaiset kunnat, vaikka keskustan tehtävä se kai oli, mutta jos nyt sosiaalidemokraatit sen tekisivät. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäkynen, Matias, olkaa hyvä.

16.51 **Matias Mäkynen sd:** Arvoisa puhemies! Käsittelemme nyt tätä pohjoismaisen työvoimapalvelun mallia, ja siihen liittyy kolme keskeistä osaa.

Ensimmäinen on lisähenkilöstön lisäresurssit työvoimapalveluihin: noin 1 200 uutta työntekijää, jotka kohtaavat ihmisiä siellä varsinkin työttömyyden alkuvaiheessa tulevaisuudessa jo nopeammin kuin tähän asti.

Toinen osa on karenssien lieventäminen, elikkä tätä oikeuksien ja velvollisuuksien tasapainoa tasoitetaan sillä tavalla, että karenssit, ne sanktiot, eivät ole enää yhtä kovia kuin aikaisemmin, mutta ne ovat edelleen siellä olemassa. Jos toistuvia laiminlyöntejä tapahtuu, niin silloin voidaan ottaa jopa toistaiseksi kokonaan pois työttömyysturva, mutta se on kauempana kuin aikaisemmin.

Ja kolmantena on tämä työnhakuvelvoite, joka meillä on työttömyysturvassa ollut tietysti tähänkin asti. Aikaisemmin se on toiminut niin, että TE-toimistosta on osoitettu työpaikkoja, joita työttömän tulee hakea. Tästä lähtien se menee siihen suuntaan, että työtön voi itse enemmän vaikuttaa siihen, mitä työpaikkoja hakee, ja niitä on haettava sitten 0—4 kappaletta kuukaudessa riippuen alueellisesta työmarkkinatilanteesta, siitä, miten paljon työpaikkoja on ylipäätään avoinna, ja siitä henkilön henkilökohtaisesta tilanteesta. Ja tässä onkin tämä keskeinen ero koko viime hallituskauden työllisyyspolitiikkaan.

Tässä keskustelussa on puhuttu aktiivimalli kakkosesta, jossa todella oli se yhteinen elementti, että tämä työnhakuvelvoite oli olemassa niin siinä aktiivimalli kakkosessa kuin nyt tässä pohjoismaisessa työvoimapalvelumallissa. Sen sijaan nämä lisäresurssit nyt tässä ovat aivan eri tasolla — 70 miljoonaa euroa, 1 200 uutta työntekijää — kuin viime kaudella, ja tämä karenssien lieventäminenkin viedään pidemmälle kuin viime kaudella oli suunnitelmissa. Ja mikä tärkeintä, tästä kokonaisuudesta puuttuu kokonaan se alkuperäinen aktiivimalli, jonka nykyhallitus purki, koska se koettiin epäoikeudenmukaiseksi: Ihmiseltä voitiin leikata työttömyysturvaa, vaikka hän olisi toiminut täysin sääntöjen mukaan. Vaikka hän olisi tehnyt kaiken sen, mitä työvoimaviranomaiset häneltä edellyttävät, mutta työpaikkaa ei löydy, niin silloin häneltä olisi tämmöinen leikkaus tehty. Tämän me purimme, ja tämä on osa tätä työvoimapalvelukokonaisuutta.

Eli nyt tämä työnhakuvelvoite yhdistettynä kaikkeen tähän muuhun työvoimapolitiikkaan on huomattavasti inhimillisempi vaihtoehto, ja se on myös yksilökohtaisempi, sillä kun lisäämme henkilöstöä työvoimapalveluissa, pystymme myös kohtaamaan ihmiset paljon henkilökohtaisemmin ja heidän osaamisensa, terveydentilansa, ylipäätään henkilökohtainen tilanteensa pystytään käymään paljon tarkemmin lävitse ja sen pohjalta tekemään henkilökohtainen suunnitelma siitä, mikä on se paras väylä eteenpäin, mitä kautta avoimille työmarkkinoille olisi helpointa ja parasta tulevaisuudessa työllistyä. Siinä tarvitaan palveluita, ja — mihin edustaja Meri äsken tässä salissa viittasi — kunnilla on tässä todella merkittävä rooli tulevaisuudessa. Nyt ovat käynnistymässä kuntakokeilut. Tulevaisuudessa kuntien roolia työllistämistoiminnassa edelleen vahvistetaan, ja kunnilla on siellä esimerkiksi sivistyspalveluiden puolella paljon laajempi mahdollisuus auttaa ihmisiä työllis-

tymään tulevaisuudessa kuin esimerkiksi tähän asti on ollut TE-keskuksilla. Tällainen kokonaisvaltainen ja inhimillinen, yksilökohtainen palvelu on se tärkeä johtolanka erilaisissa uudistuksissa, joita hallitus nyt työllistämiseen ja työllisyyspolitiikkaan liittyen tekee.

Toinen kokonaisuus on sitten, totta kai, etuudet. Edustaja Reijonen tässä viittasi siihen, että työn vastaanottamisen pitäisi olla aina kannattavaa, ja tämähän on erittäin keskeinen kysymys, jota tällä hetkellä sosiaaliturvakomiteassa pohditaan. Siellä on hyvin laaja yksimielisyys puolueiden välillä siitä, että meidän sosiaaliturvajärjestelmäämme on yksinkertaistettava. Meillä työttömyysturvassa kannustinloukkuja eli sellaista tilannetta, että työpaikan vastaanottaminen ei olisi kannattavaa, ei juurikaan ole, koska meillä on erittäin toimiva soviteltu päivärahajärjestelmä, mutta meillä on isoimpia ongelmia niillä ihmisillä, jotka saavat samaan aikaan työttömyyskorvausta, työmarkkinatukea, toimeentulotukea, asumistukea, siis useita etuuksia päällekkäin, ja tätä tilkkutäkkiä täytyy nyt yksinkertaistaa, ja ymmärtääkseni olemme siitä tässä salissa kohtuullisen yksimielisiä, ja se on hyvä asia, kun tämä komitea nyt pääsee työssään eteenpäin.

Eli inhimillisyys, yksilökohtaisuus, palvelut ja etuudet ihmiselle oman elämäntilanteen mukaan — siinä on tämän hallituksen työvoimapolitiikan se iso linja, ja pohjoismainen työvoimapalvelumalli on sen yksi osa, yksi konkreettinen osoitus siitä, että nyt sitä toteutamme. Ja merkittävää on se, että nyt saadaan paljon lisähenkilöstöä henkilökohtaisesti palvelemaan ihmisiä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kankaanniemi.

16.56 **Toimi Kankaanniemi ps:** Arvoisa herra puhemies! Talouskasvu on tällä hetkellä voimakasta maailmanlaajuisesti, ja se parantaa meilläkin työllisyystilannetta ja on positiivinen asia, mutta tiedämme hyvin kaikista ennusteista, että näin ei ole välttämättä pitkään jatkumassa, ja siksi tarvitaan todella voimakkaita toimenpiteitä suomalaisen yhteiskunnan ja kansantalouden perustan vahvistamiseksi.

Hallitus on tähän asti tehnyt muutamia päätöksiä eläkeputkea koskien, oppivelvollisuuden jatkamista koskien ja työllisyyden kuntakokeilun säätämällä sekä joitakin energiaveroratkaisuja ja vastaavia, mutta hallitus ei ole kuitenkaan tehnyt niitä nopeita toimenpiteitä, joilla saataisiin työllisyystilannetta ja nimenomaan rakenteita parannettua niin, että voisimme turvallisin mielin katsoa edessä olevaan taantumaan, joka väistämättä tulee, varmaan varsin pian sen jälkeen kun tämä valtava elvytys, mitä tehdään meidän rahoilla Euroopassa 750 miljardilla — tai se summa kai on 800 miljardia jo tänä päivänä — ja Yhdysvalloissa ja muualla, loppuu. Silloin olemme tietysti aivan uudessa tilanteessa, ja näkymät ovat siltä osin hyvinkin huolestuttavat. Tarvitaan siis toimenpiteitä taloudellisen kasvun ja työllisyyden kestäväksi parantamiseksi, ja nämä temput eivät siihen ole yksistään riittäviä.

Hallitus on siirtänyt aina puolivuosittain työllisyyspoliittisia toimenpiteitä eteenpäin. Muistelen, että pääministeri Rinteen johdolla asetettiin kesällä 19 seitsemän työryhmää miettimään työllisyystoimenpiteitä. Sillä oli ensin aikaa vuoden 20 tammikuuhun tai ehkä maaliskuuhun, sitten sitä lykättiin seuraavan syksyn budjettiriiheen, sitten sitä toimenpiteiden määräaikaa lykättiin taas puoli vuotta eteenpäin, ja nyt ollaan siinä tilanteessa, että taidetaan odottaa ensi vuoden alussa viidennen jakson päättymistä. Aina vain lykätään ja lykätään, ja toimenpiteet puuttuvat, enkä itse jaksa uskoa, että mitään kunnon toimenpiteitä tuleekaan, koska tämä hallitus on etujärjestösidonnainen hallitus, joka ei pysty tekemään tarvittavia, kipeitä päätöksiä, joita Suomen talous ja työllisyys edellyttäisivät.

Arvoisa puhemies! Aktiivimalli käsiteltiin täällä eduskunnassa vuoden 2017 lopussa. 19. joulukuuta 2017 siitä äänestettiin, ja äänin 103—90 se hyväksyttiin. Perussuomalaiset äänestivät silloin esitystä vastaan, ja muistan, että omalta osaltani erityisesti sen takia, että se kohteli alueellisesti erittäin kohtuuttomasti maan reuna-alueita ja maakuntia, ja siinä oli tietysti muitakin tekijöitä, joita ei voinut olla tukemassa. Silloinhan perussuomalaiset olivat oppositiossa ja siniset veivät tätä kokoomuksen ja keskustan kanssa yhdessä eteenpäin, ja niin tuo 103 kertoo sen, että hallituksen pohja oli aika kapea tuossa vaiheessa. Silloin esitimme myös pontta, jossa vaadimme, että siinä korjataan ne viat, mitä siinä aktiivimallissa silloin oli.

No, sitten tämä nykyinen hallitushan kumosi sen, ja me yhdyimme siihen kumoamiseen. Nyt käsittelemme sitten uutta aktiivimallia. Välissä oli valmisteilla aktiivimalli kakkonen, ja nyt, niin kuin edustaja Lehto totesi, tämä on aktiivimalli 2.1. Viittaankin edustaja Lehdon hyvään puheenvuoroon, jossa hän totesi, että tässä mallissa on varmasti hyvää mutta tässä on myös se keppi eli työttömyysturvan heikentäminen mukana — juuri se, mistä vasemmisto-oppositio edellistä hallitusta erittäin ankarasti moitti. Tämä ei siis korjaa niitä ongelmia sillä lailla kuin pitäisi. Pitäisi saada paljon mittavampia rakenteellisia uudistuksia, jotta saisimme talouden kestävällä tavalla oikeille raiteille.

Arvoisa puhemies! Tuossa edustaja Meri otti esille nuo kuntien sakkomaksut, ja todellakin esimerkiksi meillä Jyväskylässä, kun budjettia tehdään ensi vuodelle, niin pitkäaikaistyöttömyyden erittäin raju nousu tuo miljoonien lisälaskun ensi vuonna kaupungille, kun yli 20 miljoonaa maksetaan sakkomaksuja. Vielä pari vuotta sitten se oli alle 10 miljoonaa. Tämä imee kyllä maakunnista, joissa korkea pitkäaikaistyöttömyys on, tuonne Kelan rahoitukseen voimakkaasti varoja, jotka tarvittaisiin siellä työpaikkojen ja elinkeinojen edistämiseen. Tarvetta on tietysti Kelallakin, mutta voi kysyä, onko tämä malli nyt ollenkaan kohtuullinen, mikä meillä on tänä päivänä käytössä. Siksi vetoan edustaja Meren tapaan, että hallitus kävisi pikaisesti läpi nämä sakkomaksujärjestelmän puutteet ja ongelmat ja sen, mihin se on johtamassa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Lehto, olkaa hyvä.

17.03 **Rami Lehto ps:** Arvoisa puhemies! Lista näytti, että edustaja Lindén olisi ollut aikaisemmin, mutta se olikin vähän väärin tuohon laitettu.

Arvoisa puhemies! Tähän loppuun täytyy muistuttaa, että vielä noin 2—2,5 vuotta sitten vasemmistoliitto vastusti aktiivimalli kakkosta ja totesi, että se kuuluu huonojen ideoiden romukoppaan. Olisi kiva tietää, mitä mieltä vasemmistoliiton edustajat ovat — heitä ei kyllä tänään täällä ole paljon näkynyt — vieläkö tämä kuuluu sinne romukoppaan. No, ainakin kun katsotaan vasemmiston sivuja, niin ”estetään aktiivimallin jatko-osa”, ”aktiivimalli 2, ei kiitos”, nimiä vielä kerätään. Mitäköhän muiden hallituspuolueiden edustajat tästä ajattelevat, kun te olette tuomassa tätä aktiivimalli kakkosta ja osa porukasta nyt käykin vielä kampanjaa netissä ihan toiseen suuntaan? No, ymmärrän kyllä vasemmistoliittoa, mutten ymmärrä sitä, miten ne ovat tähän keskustan ajatukseen nyt kompastuneet ja suostuneet keskustan ideaan.

No, minä kävin tänä aamuna TE-palveluiden sivuilla katsomassa työnhakuilmoituksia. Siellä oli 30 600 avointa työpaikkaa, ja näistä 9 500 paikkaa oli sellaisia, johon haettiin asiantuntijaa, johtajaa tai yrittäjää. Muita työpaikkoja oli 21 100, joista 17 000 oli kokopäivä- tai vuorotyötä. Näistäkin alle 11 000 oli sellaisia paikkoja, joissa työsuhteen pituus oli yli

12 kuukautta. No, me tiedetään, että kun näitä hakemuksia pitää laittaa menemään, niin kyllähän tuota 11 000:ta työpaikkaa sitten hakee tämä monen sadantuhannen työttömän armeija ja paukuttaa sinne sen 14 miljoonaa hakemusta. Voi olla, että siellä työhönotossa ei tykätä, näissä yrityksissä, mitkä TE-palveluihin jättävät sen hakemuksensa. No, toisaalta sitten, kun tässä pakotetaan näitä hakemuksia laittamaan sinne sun tänne, niin kyllä minä ymmärrän, että tämä on kokoomuksen ja keskustan toivekin, että ihmiset hakevat, että saadaan, kun on parin tunnin työpäiviä ja tällaisia, pätkätöihin, osapäivätöihin ja osa-aikaisiin töihin ja parin päivän työsuhteilla. Sinne tarvitaan työntekijöitä, ja tällähän me sitten saadaan pakotettua osa sinne menemään, kun on hakemus pakko laittaa ja siellä se työnantaja ottaa mieluusti sen vastaan, vaikka se työntekijä jääkin siitä tappiolle sitten.

Mutta katsotaan ja kuunnellaan, mitä se vasemmistoliitto vastaa, kun saapuu tänne saliin jossain vaiheessa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

17.06 **Aki Lindén sd:** Arvoisa herra puhemies! Kaksi asiaa tässä vielä, otan tähän keskusteluun osaa.

Ensiksi toteaisin tuossa äskeisenkin edustaja Lehdon puheenvuoron johdosta, että kun olen kuunnellut nyt koko tämän keskustelun, niin minulla on jotenkin semmoinen olo, että koko tämä sali kannattaa tätä lakiesitystä ja tätä järjestelmää, mutta jostain syystä nyt tästä kuitenkin saadaan valtava sanailu aikaiseksi, että väärin sammutettu tai ainakin tämä muistuttaa jotain, mitä aikaisemmin on vastustettu. Siis tämmöinen sanailu pyörii tämän ympärillä, mutta eikös tässä asian ydin ole kuitenkin tärkein, että saadaan tehtyä järkevä malli, joka parantaa sitten omalta osaltaan meidän työllisyystilannetta.

Mutta varsinaisesti pyysin puheenvuoroni sen jälkeen, kun edustaja Satonen minusta oikein hyvin käsitteli tuota Tanskan tilannetta, ja hänellä onkin seuraava puheenvuoro, niin voi tarvittaessa tästä jatkaa, jos on siihen halukas. Olen itse seurannut eräistä syistä johtuen Tanskan tilannetta vähän keskimääräistä paremmin, ja se oli myös se maa, johon meidän sosiaali- ja terveysvaliokuntamme ehti, ennen kuin korona alkoi, tehdä hyvin lyhyen vierailun siinä syyskaudella 2019.

Jos oikein tiivistää sen eron Suomen ja Tanskan välillä — nyt siis en tarkoita menettelytapaeroja, vaan tuloksen eroja — niin silloin, kun syksyllä 2019 tätä asiaa seminaarissa siellä Tanskan-matkalla käsittelimme, edeltävänä vuonna Suomen työttömyysaste oli 7 prosenttia ja Tanskan 5, siis Suomen 7 ja Tanskan 5, mutta työssä olevat tanskalaiset tekivät keskimäärin 30 tuntia viikossa ja suomalaiset keskimäärin 35 tuntia viikossa. Eli itse asiassa Suomessa tuotettiin väestöön nähden työtunteja enemmän, mutta ero oli se, että Tanskassa useampi oli töissä, siellä oli eripituisia työaikoja viikoittain laskettuna huomattavasti eri tavalla kuin Suomessa. Suomessa tämä hyvin selkeä kaavamainen ajattelu, mahdollisimman kokopäiväinen työ tai sitten ollaan kokonaan työvoiman ulkopuolella, oli dominoivampaa. Erityisesti sosiaali- ja terveysalalla, johon siellä myös tietysti valiokunnan intressissä oli tutustua, selvästi oli nähtävissä, että töiden järjestely oli monellakin tapaa erilainen eli joustavampi kuin Suomessa. Tämä ihan vain tässä havaintona Tanskan tilanteesta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Satonen, olkaa hyvä.

17.08 **Arto Satonen kok:** Arvoisa puhemies! Ihan lyhyesti vielä pari ajatusta, oikeastaan vähän edustaja Lindénin puheenvuoron pohjalta mutta myöskin edustaja Kankaanniemen puheenvuoron pohjalta.

Kankaanniemi mielestäni aivan oikein kuvasi sitä, että tässä keskuspankkivetoisessa taloudessa, joka perustuu täysin rahan painamiseen ja ylivelkaantumiseen kaikilla tasoilla — kotitaloudet, yritykset, valtiot et cetera — on kyllä isoja riskejä siitä, että tämä tulee jossain vaiheessa romahtamaan. Sitten tietysti kysymys on siitä, miten sitten pärjätään. Ja kyllä se avainasia on se, että jos meillä on suuri määrä ihmisiä, jotka ovat hyvin työkykyisiä, niin — silloinkin, kun he ovat menettäneet työnsä — heille löytyy uutta työtä tai heidät pystytään kouluttamaan uuteen työhön. Eli jos meillä työvoiman osaaminen on hyvin laajalla ja vankalla pohjalla, niin silloin me tullaan pärjäämään, vaikka maailmantaloudessa menisi huonosti. Mutta sitten taas on kääntäen, ihan päinvastoin, niin, että koskaan ei tule niin hyvää taloustilannetta ja talousaikaa... Jos tämä meidän pitkäaikaistyöttömyyden kasvu jatkuu sillä tasolla kuin se on viime aikoina ollut, ja jos me ei saada sitä kehitystä pysäytettyä, niin meillä on niin suuri osa väestä pois näiltä työmarkkinoilta, että tämän koko hyvinvointiyhteiskunnan rahoittaminen vaarantuu tämän järjestelmän kautta. Tässä on tosi isosta asiasta kyse.

Meidän täytyy muistaa se, että jos niitä avoimia työpaikkoja nyt on — riippuu vähän, keltä kysyy, tämä on Tilastokeskuksen luku — 51 000 ja jos 30 000 ihmistä saadaan töihin ja nimenomaan niitä, jotka ovat tällä hetkellä työttömänä, saadaan 30 000 töihin, niin julkinen talous vahvistuu lähes miljardin, se vahvistuu lähes miljardin vuodessa: se vahvistuu myös seuraavana vuonna miljardin ja sitä seuraavana vuonna miljardin. Eli tässä on tosi isosta asiasta kyse. Puhumattakaan siitä, että jokainen meistä tietää sen, omastakin tuttavapiiristään, että kyllä niillä ihmisillä, jotka ovat pitkään olleet työttöminä, on ylivoimaisesti suurin riski syrjäytyä tästä yhteiskunnasta. Ja sillä on myöskin valtava inhimillinen hinta, niin että kyllä tässä täytyy nyt näitä keinoja käyttää.

Minusta tässä on nyt kyllä — uskallan sen verran kyllä tätä hallituksen esitystä tässä puolustaa — aika hyvä tasapaino sen aktiivitoiminnan, niitten yksilöllisten palveluiden kehittämisen, ja sitten toisaalta tämän sanktiojärjestelmän kanssa, nämä ovat kohtuullisen hyvässä tasapainossa keskenään. Varmaan tulee joitakin turhiakin hakemuksia, mutta ei se idea ole se, että ihmisiä kannustetaan turhia hakemuksia jättämään, vaan idea on se, että saadaan avoimet työpaikat nopeammin täytettyä ja ihmiset nopeammin työttömyydeltä takaisin työelämään ja kiinni elämään.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Autto, olkaa hyvä.

17.11 **Heikki Autto kok:** Arvoisa herra puhemies! Tässä edellä edustaja Satonen puhui erittäin hyvin, ja näihin kaikkiin näkökulmiin voi varmasti yhtyä. Kyllä itsekin kannatan tätä hallituksen esitystä. On hyvä, että hallitus on omaksunut aktiivimallin ja haluaa tehdä aktiivista työvoimapolitiikkaa.

Mutta sitten vielä tähän edustaja Lindénin sinänsä hyvään puheenvuoroon ja vertailuun Tanskaan. Tosiaan toivoisin, että hallitus voisi omassa ajattelussaan hyväksyä myös enemmän joustoja suomalaiseen työelämään, koska on selvää, että kun paikallisemmin pystytään sopimaan työn tekemisen ehdoista, päästään kohti sitä tilannetta, mitä edustaja Lindénkin tässä kuvasi, että työaika pystyy joustamaan paremmin ja myöskin sitten työtehtävät todennäköisesti niin, että saadaan kaikki parhaat voimat valjastettua mahdollisimman

tuottavaan työhön. Silloin kun koko kansantalouden kakku mahdollisimman paljon kasvaa, niitä uusia työtilaisuuksia syntyy kaikille lisää. Ja kun päästään tällaiseen tilanteeseen, jossa kansantaloudessa on todella dynamiikkaa, uusia työpaikkoja syntyy, niin jokainen voi olla varma siitä, että vaikka oma työsuhde päättyisikin, uusia mahdollisuuksia tulee. Tässä mielessä meillä on paljon opittavaa Tanskasta.

On tärkeää, että ei vain tehdä tällaista aktiivista työvoimapolitiikkaa, vaan oikeasti sitten mahdollistetaan nimenomaan meidän avoimelle sektorille se, että kaikki työtilaisuudet saadaan täytettyä joustavammalla sääntelyllä ja sopimisella. — Kiitos, puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Filatov, olkaa hyvä.

17.13 **Tarja Filatov sd:** Arvoisa puhemies! Tällä pohjoismaisella työvoimamallilla kyllä kuljetaan nyt toivottavasti myös kohti sitä pohjoismaista korkeampaa työllisyysastetta, olipa se sitten osa-aikatyötä tai mitä tahansa, mutta kyllä me tarvitsemme useamman ihmisen töihin. Ja olen samaa mieltä kuin edustaja Satonen, että tässä on haettu hyvää tasapainoa ihmisen velvoitteiden ja myös sitten niiden oikeuksien ja mahdollisten sanktioiden välillä.

Me puhumme usein pohjoismaisesta työllisyysasteesta, mutta se ero, mikä meillä on ollut, on ollut se, että me olemme käyttäneet huomattavasti paljon vähemmän resurssia aktiiviseen työvoimapolitiikkaan, olipa kyse tukitoimista tai olipa kyse sitten henkilöstöresurssista siellä työvoimatoimistossa ja työvoimahallinnossa. Jos vertaamme vaikkapa Tanskaan, niin ennen koronaa Tanska käytti noin kaksi prosenttia bruttokansantuotteesta työvoimapalveluihin ja meillä käytettiin yksi. Ja jos me puhumme myös tukitasoista, niin itse asiassa Tanskassahan myös työttömyysturva on ollut korkeampi kuin Suomessa. Tanskan mallikin on muuttunut tässä vuosien varrella, mutta se, mikä siellä on mielestäni oleellista, on se, että ihmiset saavat henkilökohtaista palvelua. Kun Tanska itse selvitti omaa malliansa, niin he totesivat, että näillä haastatteluilla on merkitystä, mutta niitä suurempi merkitys on sillä, miten ne tehdään. Jos ne tehdään henkilökohtaisesti, ne nostivat työllisyyttä 4 prosentilla, mutta jos ne tehdään ryhmähaastatteluissa, niin niiden vaikutus ei ollut ollenkaan niin suuri. Ja se, että henkilökohtainen palvelu tuo esiin myös ne aidot työllistymisen ongelmat — uskon, että se vaikuttavuus on tullut siitä.

Jos mietimme sitä, että meillä usein puhutaan Tanskan kovemmista sanktioista, niin silloin, kun esimerkiksi edustaja Satosen kanssa siellä vierailimme, muistan, että kun yhdessä jobcenterissä kysyin työvoimavirkailijalta, että no mitenkäs nämä teidän karenssit, niin vastaus oli se, että mitkä karenssit, mitkä sanktiot. Palvelu oli sen verran vahvempaa, että sanktiojärjestelmään ei täytynyt mennä. Tässäkin järjestelmässä haetaan myös sinne sanktiopuolelle tämmöistä reiluutta, että ikään kuin virheistä ja vahingoista ei rangaista, mutta sitten jos toistuvasti kieltäytyy ikään kuin siitä aktiivisesta työnhausta, niin siitä sitten jo tulee työttömyysturvaseuraamuksia. Kyllähän meillä suurin osa ihmisistä hakee aktiivisesti töitä ja juuri niitä töitä, joihin heillä on mahdollisuus työllistyä. Sitten on ihmisiä, jotka eivät ikään kuin itsenäisesti kykene siihen työnhakuun, ja siihen me tarvitsemme tätä parempaa palvelua.

Mutta nyt iso tulevaisuuden haaste on se, miten me osaamme yhdistää meidän sosiaali- ja terveyspalvelut ja työvoimapalvelut kiinteästi toisiinsa, koska yksi selkeä työllistymisen este Suomessa on terveys ja siihen liittyvät ongelmat. Jos meillä työvoimapalvelut ovat kunnissa ja sosiaali- ja terveyspalvelut ovat siellä hyvinvointialueilla, niin tähän on rakennettava kiinteä yhteys.

Ja toinen iso haaste liittyy osaamiseen. Koska meillä on työvoimapulaa, niin meidän on löydettävä se silta, millä me pidämme huolen siitä, että myös työttömänä olevat ihmiset, jotka tarvitsevat koulutusta, sitä varmasti saavat.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Rantanen, Mari, olkaa hyvä.

17.16 **Mari Rantanen ps:** Arvoisa puhemies! Olen kuunnellut tätä keskustelua salin ulkopuolella, ja se asia, mistä aika vähän puhutaan nyt hallituksen työllisyystoimissa, on se, millä tavoin työpaikkoja syntyy. Nyt me puhutaan kyllä työllisyyspalveluista täällä ja sinne panostetaan rutkasti, mutta yhtä kaikki hallituksen pitäisi kiinnittää huomiota siihen, mistä saadaan niitä työpaikkoja ja nimenomaan sinne yksityispuolelle, koska kaikki eivät voi olla julkisella sektorilla töissä.

Mutta se, mikä tässä esityksessä itseäni pikkasen kaivelee, on se, että tässä aikaisemmin käsiteltiin kielitaitoa ja kotoutumista ja nyt tässä esityksessä rajataan työnhaun ulkopuolelle, jos luku- ja kirjoitustaidoton opiskelee omaehtoisesti. Nyt tietysti ensimmäisenä herää itselläni kysymys, kuinka paljon meillä on tällaisia henkilöitä, jos heidät täytyy lainsäädännössä jo rajata ulkopuolelle, ja kun siellä sitten on vielä kotoutumissuunnitelmalla olevia ihmisiä, jotka on vapautettu tästä työnhakuvelvoitteesta, niin kuinka monta vuotta tämä mahtaa tarkoittaa meidän maahanmuuttajataustaisten henkilöiden osalta, että tätä velvoitetta ei tule. Itselleni se ei tästä esityksestä auennut. Toivottavasti tätä valiokunnassa selvitetään, jotta ei käy niin, että meillä onkin yhtäkkiä tilanne, jossa maahanmuuttajataustaiset käytännössä on vapautettu tästä työnhakuvelvoitteesta moneksi vuodeksi, mikä ei todellakaan liene kenenkään etu.

Sitten toinen asia. Edustaja Meri nosti aikaisemmin esiin pitkäaikaistyöttömyyden kasvun, ja nyt tässä esityksessä jälleen kerran sitä työnhakuvelvoitetta ei tule, jos on yli 25-vuotias yli vuoden työttömänä ollut henkilö ja jos on tarve monialaisille palveluille. Ymmärrän sen, että nämä monialapalvelut täytyy saada toimimaan, mutta toisaalta työtä ei myöskään varmasti tulla kotiin tarjoamaan, joten se edellyttäisi kyllä sitä työnhakua, joka taas voisi auttaa myös siihen pitkäaikaistyöttömyyteen. Jos sitä työtä hakee, niin sitä voi myös saada.

Toivoisin, että valiokunnissa kyllä käsitellään näiltä osin näitä asioita, ja hallitukselle luonnollisesti terveisiä, että niitä toimia myös työpaikkojen luomiseen tähän maahan tarvitaan. Emme me voi elää pelkillä palveluilla myöskään. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Ranne, olkaa hyvä.

17.19 **Lulu Ranne ps:** Arvoisa puhemies! Ihan muutama kommentti. Nappaan kiinni tästä edustaja Rantasen yksityisistä työpaikoista. Tämähän ei tietenkään toimenpiteenä lisää niitä yksityisiä työpaikkoja, joita kipeästi tarvitsemme, mutta sen sijaan Marinin hallitus on paisuttanut julkista sektoria, on lisännyt tämän kauden aikana valtionhallinnon henkilöitä 4 500:lla. Tämä uudistus, tämä pohjoismainen malli, tulee edelleen lisäämään muun muassa keskiportaan päälliköitä, ja määrähän ei korvaa laatua, kun me yritämme saada työttömiä töihin. Tämä kummallinen käsityshän siitä, että mitä enemmän siellä on tyyppejä töissä, niin sitä enemmän heitä työttömiä saadaan sitten töihin, ei pidä paikkaansa.

Siellä on suuria esteitä näissä palveluprosessissa, ja yksi niistä esteistä on ict-järjestelmät, joista olen kysellyt täällä useaan otteeseen ministereiltä, mutta he eivät niihin ole vastanneet. Ei koskaan ole tulossa ilmeisesti mitään suurempaa uudistusta. Eihän se voi olla, että julkisella sektorilla useampi prosentti työajasta kuluu näiden järjestelmien kanssa taisteluun.

Sitten täytyy tietenkin myös todeta se, että tämä koko uudistushan ei perustu siihen, että olisi arvioitu ne kentän ongelmat, kuinka siellä niitä prosesseja pitäisi uudistaa ja muuttaa. Sinne on vain pistetty tämmöinen valtava määrä uutta, ja nyt on hehkutettu tässä vaikka kuinka kauan jo sillä, että pohjoismainen malli tulee ja pelastaa. Se ei tule ja pelasta, jos prosessit eivät toimi, jos tietojärjestelmät eivät toimi ja jos niitä yksityisiä työpaikkoja ei ole.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

17.21 **Tuomas Kettunen kesk:** Kunnioitettu puhemies! Tosiaan, täällähän nyt keskustelua käydään tästä pohjoismaisesta työnhakumallista, ja keskeisintähän nyt tässä uudistuksessa on, että tämän mallin myötä työnhakijat saavat nykyistä parempaa ja kasvokkaampaa palvelua. Samalla työnhakijan palveluprosessi ja velvollisuudet sitä myötä selkiytyvät.

Tulen myöhässä tähän keskusteluun, arvoisa puhemies, sen takia, että olin Köyhyyttä kokeneet ja kansanedustajat samassa pöydässä -tilaisuudessa, ja kyllä siellä viesti oli selkeä, että työtä hakevilla, myös pitkäaikaistyöttömillä, usein on puutteita osaamisessa, ja tuossa kyseisessä tilaisuudessa esiin tulleita osaamisen puutteita oli muun muassa näitten digipalveluitten suhteen.

Kyllä, puhemies, katson tämän nyt sillä lailla, että nyt työnhausta tulee ryhdikkäämpää, kun face to face elikkä kasvokkain työnhakija kohdataan ja siinä samalla otetaan sitten huomioon, mitä koulutustarpeita kyseisellä työnhakijalla on.

Tässä nyt on puhuttu, että julkista sektoria nyt lähdetään paisuttamaan, mutta kyllä minä olen sitä mieltä, että pidettäisiin huolta siitä, että ne resurssit ovat asianmukaisesti, niin että ei käy niin kuin tässä nykyisessä systeemissä, että työtön työnhakija menee tämmöisen mekaanisen systeemin lävitse, jossa häntä ei ennätetä palvelemaan siellä työnhakupisteessä vaan kirjataan vain tiedot ylös ja laitetaan sinne putkeen. Kyllä se työtön työnhakija, työtä hakeva ihminen, pitää palvella siellä asiakkaana ja ihmisenä eikä niin, että järjestelmän kautta vain pyöräytetään ja mitään ei tapahdu.

Puhemies! Miksi tämä uudistus nyt tehdään? Työllisyysaste Suomessa on muita Pohjoismaita alhaisempi. Korkeampi työllisyysaste on kuitenkin edellytys kestävän hyvinvoinnin säilyttämiselle ja kehittämiselle Suomen maassa, ja tämän uudistuksen tavoitteena on saada arviolta 9 500 lisää työllisiä tähän maahan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

17.23 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! On hyvä, että tämä laki tuli käsittelyyn ja saadaan työnhakuun sellaista juurevaa järkeä mukaan, joka varmaan edesauttaa osaltaan työllistymistä.

En ihan kaikkia puheenvuoroja tästä keskustelusta ole kuullut, mutta nähdäkseni tärkeä asia on jäänyt, missä se iso linja menee: Olen hyvin huolissani siitä Suomen nykyisestä ti-

lanteesta, jossa pyritään erilaisilla aktiivisilla toimilla rajoittamaan sitä, että olisi työmahdollisuuksia, esimerkiksi tämän ilmastopolitiikan kautta. Suomi on maailman puhtain maa. Me olemme tällä tavalla rajoittamalla tuhonneet valtavan määrän työpaikkoja ja oman energiantuotannon käytännössä ajaneet alas ja ulkoistaneet sen Venäjälle.

Viime viikolla minulle soitti muuan yrittäjä. On vähän katkera kaveri, kun hän oli omin silmin nähnyt, kun muuan suomalainen iso yrittäjä ilmeisesti ajaa Suomeen venäläisillä rekoilla haketta. Valtava määrä työpaikkoja menetettiin ilmastohumpan kustannuksella. Kuviteltiin, että tehdään hyvä palvelu tälle maalle. Siinähän kävi juuri päinvastoin, menetimme omat energialähteemme, teimme valtavan määrän päästöjä lisää — onko täällä yhtään vihreää kuulemassa? — kun ajetaan pitkin Venäjän mannerta tänne erilaisia energiatarpeita, ja sitten turvettakin tulee, kun Suomesta ei kohta saa. Kasvuturvetta tarvitaan, ja monta muuta asiaa tarvitaan.

Menetettiin valtava määrä työpaikkoja. Kaikki ne yrittäjät ovat nurin, työntekijät kortistossa, valtava taloustappio on syntynyt, ja rahaa virtaa koko ajan maasta pois. Me köyhdymme koko ajan. Eihän tämä voi näin mennä. Ymmärrän toki sen, että tehdään uusia ilmastopoliittisia toimia, mutta pitäähän niissä olla laskennat takana, mikä on totta ja mikä on tätä ilmastohumppaa, joka on tälle maalle tullut niin valtavan kalliiksi.

Katsokaapa, mitä tässä maassa tapahtuu: Nyt meillä sähkön hinta nousee kohinalla, kun valtava määrä energiaa poistuu CHP-voimaloista, kun turve loppuu. Meillä poistuu valtava määrä sähköä ensi talvena markkinoilta. Kuka sen maksaa? Sen maksaa helsinkiläinen vuokralainen, joka maksaa asunnostaan toki kallista vuokraa mutta myös valtavaa energialaskua. Sitten yrittäjähän maksaa tuotteitaan tuottaessaan yhä enemmän, kun sähkö maksaa kalliisti. Viime talvena oli Ruotsissa tilanne, jossa sähkön kohonneen hinnan takia pantiin paperikoneita kiinni. Se ei tue työllisyyttä, vaan se tekee työttömiä.

Kaikki me tiedämme, että noin 30 000 työttömän ihmisen saaminen töihin tietää julkiselle taloudelle plussaa noin miljardin. Tämä nyt käsittelyssä oleva lakiesitys on hyvä, enkä sitä vastusta. Muistan, että kun Sipilän hallituksen aikaan tätä samaa tehtiin ja tavoite oli 110 000 työpaikkaa, silloin saatiin 140 000, ja puolueeton, ulkopuolinen tutkimus todisti, että pitkäaikaistyöttömistä 60 prosenttia sai töitä — yli puolet pääsi töihin, oikeaan työsuhteeseen yksityisille markkinoille. Tämän pitää olla tavoite. Älkäämme lopettako työpaikkoja, vaan tehkäämme niitä lisää. Meillä on maa täynnä mahdollisuuksia, kun lopetamme esimerkiksi näillä ympäristöasioilla työpaikkojen lopettamisen ja rakentamisen rajoittamisen. Maaseutukunnat ovat kokeneet tämän karmeasti. Jos haluatte kuulla, mitä se oikeasti on, [Puhemies koputtaa] niin minä olen valmis konsultoimaan — eikä maksa mitään.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Pyydän keskittymään tähän nyt käsillä olevaan lainsäädäntöesitykseen. Meillä on vielä toinen istunto ja pitkä ilta edessä. — Edustaja Ranne.

17.26 **Lulu Ranne ps:** Kiitoksia, arvoisa puhemies! Täällä viitattiin tähän kasvokkain tapahtuvaan palveluun. Sehän ei auta laisinkaan, jos nämä tietojärjestelmät eivät toimi, jos tällaiset virheelliset ja kehnot systeemit ja prosessit siirtyvät kuntiin karvoineen päivineen ja jos ja kun niitä yksityisiä työpaikkoja ei ole.

En tiedä, tiedättekö te, mitä siellä TE-toimistoissa oikeasti tapahtuu tällä hetkellä. Tilanne on aika kriittinen. [Tuomas Kettusen välihuuto] — Ei, siellä ei toimi. — Ja kun toimimatonta siirretään kuntiin, niin sitten se ei vasta toimikaan, kun siellä ei itse asiassa lähdetä

laisinkaan purkamaan niitä ongelmia, ei lähdetä laisinkaan ratkaisemaan niitä todellisia ongelmia siellä prosesseissa. Siellä on niitä päälliköitä tulossa valtavasti, ja saatte nähdä, mitä siellä tulee tapahtumaan.

Ja tästä yksityisten työpaikkojen ongelmasta: jos työnantajakustannukset nousevat koko ajan, niin kuin tämän hallituksen aikana ovat nousseet, meille ei tule niitä pysyviä uusia yksityisiä työpaikkoja.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

17.27 **Aki Lindén sd:** Edustaja Ranteen ja aikaisemmin Rantasen puheenvuorojen johdosta viittaisin siihen, että kun me katsomme tämänhetkistä työllisyysastetta, joka oli elokuussa 73,4 prosenttia, joka on korkein, mikä on tilastointihistorian aikana elokuussa koskaan ollut, ja vertaamme sitä vastaavasti vuoden takaiseen samaan kuukauteen, niin kuin sitä pitää verrata, koska kuukausien välillä on suurta vaihtelua, niin kuin tiedämme, niin elokuun 20 jälkeen elokuuhun 21 Suomeen on syntynyt 104 000 työpaikkaa lisää, eivätkä ne kaikki ole suinkaan tulleet minnekään julkiselle sektorille.

Omassa debattipuheenvuorossani — silloin kun puheenvuoron pituus oli minuutin, niin kuin se on — jaoin kolmeen osaan tämän työllisyyskysymyksen. Olen aivan samaa mieltä siitä, että parasta työllisyyspolitiikkaa on hyvä talouspolitiikka, jossa luodaan kysyntää ja sitä kautta syntyy, voisiko sanoa, luonnonvoimaisesti työtä ja sitten työpaikkoja. Sitten meillä on tämä, missä yritämme, niin kuin nyt tällä lainsäädännöllä, saada paremmin kohtaamaan työnantajan tarjoamat työmahdollisuudet ja työnhakijan mahdollisuudet ja rajoituksetkin. Sitten meillä on vielä se kolmas, joka koskee erittäin vaikeasti työllistyviä ihmisiä, missä täytyy ihan oikeasti miettiä, onko ihmisen paikka eläkkeellä vai siellä odottamassa työpaikkaa, jota hän ei niillä edellytyksillä koskaan pysty kuitenkaan saamaan. Siihen liittyvät osa-aikatyö, tuettu työ ja monet muut ratkaisut.

Näistä kolmesta aineksesta tämä koostuu. Volyymiltään suurin on tietenkin se ensimmäinen eli talouspolitiikan vaikutus. Siinä puhutaan tietysti sadoistatuhansista, kun tässä puhumme rajatummasta määrästä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

17.29 **Tuomas Kettunen kesk:** Arvoisa puhemies! Keskeiset muutokset tässä laissahan ovat, että työnhaun tukemiseksi ja palveluiden ohjaamiseksi työttömien palvelutarpeen arviointia kehitetään ja työnhaun tukea lisätään siten, että työttömät kohdataan työnhaun alkuvaiheessa kahden viikon välein, ja tämän jälkeen kuukauden kestävä tiivis palvelujakso seuraa aina kuuden kuukauden työttömyyden jälkeen. Nyt pitää vain pitää huoli siitä, että se työtä hakeva ihminen ei joudu sinne järjestelmän loukkuun eikä sinne mekaanisten rattaiden pyörimiseen.

Siinä olen samaa mieltä edustaja Ranteen kanssa, että kyllä kysymys pitää asettaa näin sitten, kun tämä menee myös valiokuntakeskusteluun, että miten katsoa valtionhallinnossa näitä tietojärjestelmiä kokonaisuutena, eikä vain silleen siilomaisesti ministeriöittäin. Silloinhan se hukkuu se ihminen, työtä hakeva ihminen sinne, jos nämä järjestelmät ovat edelleenkin siilomaisia. Ja miten hyödyntää sitä osaamista ja työnhausta syntyvää dataa yhä ketterämmin tähän työllisyyden edistämiseen?

Kunnioitettu puhemies! Kainuun tilastotietoja: Elokuun lopussa Kainuussa lähes 3 000 työtöntä työnhakijaa, mikä on 256 henkeä vähemmän, 8 prosenttia vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Tässä on elokuun dataa. Samaan aikaan meillä on Kainuussa huutava pula osaavasta työvoimasta ja meillä on avoimia työpaikkoja. TE-palvelut on ilmoittanut elokuun aikana uusia avoimia työpaikkoja 1 200. Ja tähänhän meillä pitää löytää niitä ratkaisuja, kohtaanto-ongelmaan. Minä olen sitä mieltä, että tällä pohjoismaisella työnhakumallilla me vastataan tähän ongelmaan ratkaisuna.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

17.31 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa puhemies! Edustaja Kettunen puhui viisauden sanoja. Olen tasan 100 prosenttia hänen kanssaan samaa mieltä. [Tuomas Kettusen välihuuto] Hallituksen esitys on hyvä, ja toivoisin, että valiokuntakäsittelyn aikana tarkasteltaisiin vielä kahta asiaa jo nyt esitettyjen hyvien faktojen lisäksi.

Ensimmäinen on se, että kun siellä työttömien työnhakijoiden joukossa on paljon ihmisiä, joilla on erilaisia sairauksia, erilaisia vammoja, niin sellaisen ihmisen työmarkkinakuntoon saamisen suhteen voisin kuvitella — en ole lääkäri, mutta niitäkin täällä on, edustaja Lindén täällä äsken piti hyviä puheenvuoroja, kun työhuoneessani kuuntelin niitä, ja moni muu alan asiantuntija tietää — että monisairaan ihmisen työkelpoisuus on pitkälti jo menetetty. Sellaisten ihmisten ohjaaminen kunniakkaasti eläkkeelle olisi reilua. Ei ihmistä pidä kiduttaa ja juoksuttaa byrokratian rattaissa turhaan, vaan hänelle pitää suoda se ihmisarvo ja ohjata hänet kohteliaasti, kunniakkaasti eläkkeelle, ja sitä kautta päästäisiin siihen, että hänen elämänsä saisi semmoisen rauhallisen tilanteen, eikä aina tarvitsisi pelätä sitä, mitä sattuu huomenna.

Toinen asia on tämä työttömän kohtaaminen. Ihmistä, joka on työtön, ei saa tietenkään rangaista. Häntä pitää tukea, ja se on ihan välttämätöntä, että se ihmisen työvoimaneuvoja — tai mikä hän sitten onkaan, työvoimahallinnon ihminen — kohtaa sen työttömän nenästä nokkaan, keskustelee hänen kanssaan, sovitaan se asia, miten tässä mennään eteenpäin. Jokainen meistä on kokenut tämän — viimeksi viime viikolla yritin selvittää verottajan kanssa erästä asiaa netin kautta, pientä vähäpätöistä asiaa, mutta kylläpä siinä paloi aikaa. Minulla ei tupakkia pala, kun en sellaista polta, mutta aikaa meni kyllä paljon. Ei se minua harmittanut, mutta kävin sitten kyllä verotoimistossa itse vierailulla, jolloin asia selvisi. Mutta joka tapauksessa toivoisin, että ihmisiä ei myöskään juoksuteta siellä bittiviidakossa jonottamassa sitä puhelinyhteyttä taikka sitten netissä saamassa itselle jotain tietoa, jonka saaminen on käytännössä — ei se mahdotonta ole, mutta hyvin vaikeaa. Ja ajatelkaa ihmistä, jolla on pitkän työttömyyden aiheuttamat henkiset rasitukset ja taloudelliset rasitukset niskan päällä. Ei hän varmasti se kaikkein aktiivisin yhteiskunnan jäsen ole puolustamaan oikeuksiaan aktiivisesti, elikkä kyllä meidän lähimmäisenrakkauden nimissä pitää pystyä näitä ihmisiä auttamaan. On meidän velvollisuus auttaa niitä ihmisiä, jotka ovat hädässä. Näinhän meille on opetettu jo pikkulapsesta asti, että lähimmäistä pitää auttaa, ystävää pitää auttaa. Jos joku on pulassa, häntä autetaan. Toivon, että tähän valiokunta kiinnittää huomiota käsittelyjensä aikana, että saataisiin tähän parannusta, koska meillä on paljon tekemätöntä työtä tässä maassa.

Ja sitten lopuksi, arvoisa puhemies, niin kuin sanoinkin edellisessä puheenvuorossani, näiden erilaisten hankkeiden luvituksiin pitää saada vauhtia, koska työpaikkoja ei sada taivaalta, vaan ne on meidän tehtävä, ja ne työpaikat syntyvät vain kannattaviin yrityksiin.

Siellä syntyy se kasvu. Ja jokainen 30 000 työtöntä kun pääsee töihin, niin se on julkiseen talouteen miljardi plussaa, ja se on valtava luku se.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Laukkanen, olkaa hyvä.

17.34 **Antero Laukkanen kd:** Arvoisa herra puhemies! Olin äsken tuossa samassa tilanteessa, missä työttömät kohtasivat kansanedustajia, ja siellä ministeri Sarkkinen sanoi näin: ”Suomessa on lähes 8 000 köyhyyden ja syrjäytymisen vaarassa olevaa henkilöä. Tämä tilanne kertoo yhteiskunnan epäonnistumisesta, ei köyhien epäonnistumisesta.” Minusta tuo toteamus oli arvokas. Meillä on tällä hetkellä korkeakoulutettuja työttömiä noin 36 000, korkeakoulutettuja työttömiä. Siellä eräs asiantuntija, työtön 54-vuotias korkeakoulutettu, kertoi, että hän on laittanut 3 000 työhakemusta, saanut 20 haastattelupyyntöä. Lopulta hänen työttömyysturvaansa leikattiin, koska hän ei ollut riittävän aktiivinen. Nyt tämä uudistus, jota tässä ajetaan, on sillä tavalla tärkeä, että tässä tehdään heti alkuruudussa, kun työttömyys iskee, työllistymissuunnitelma. Ja kyllä meidän pitää pystyä nyt lainsäädännöllisestikin lähtemään siihen suuntaan, että niin sanotusti kaikki kivet käännetään ja kokeilut tehdään, jotta nämä suomalaiset, jotka oikeasti haluavat tehdä töitä, pääsevät töihin. Ja onhan tämä järjestelmä todella omituinen, jos teet 3 000 hakemusta ja sen jälkeen jonkun hakemuksessa tai prosessissa olevan asiavirheen takia työttömyysturvaasi leikataan ja syytetään, että et ole ollut riittävän aktiivinen. Hän kysyi, olisiko pitänyt tehdä 5 000 hakemusta, että olisi pysynyt sen normaalitason piirissä.

Kannatan tätä esitystä, ja toivon, että kun se valiokuntaan tulee, niin se tästä vielä paranee. Meillä on tuolla valtavasti osaavaa, koulutettua työvoimaa, joka haluaa tehdä töitä. [Tuomas Kettunen: Pitää paikkansa, hyvä puheenvuoro!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kankaanniemi, olkaa hyvä.

17.36 **Toimi Kankaanniemi ps:** Arvoisa herra puhemies! Edustaja Satonen tuossa yhtyi siihen huoleen, minkä omassa puheenvuorossani esitin tästä Euroopan keskuspankin rahapolitiikasta, jolla keinotekoisesti on pidetty vuosikausia korot erittäin matalalla muun muassa tällä valtavalla velkakirjojen osto-ohjelmalla. EKP lienee jo 5 000—6 000 miljardia käyttänyt rahaa näihin, ja tietysti niin kauan kuin tätä jatketaan, niin kauan pysyy tilanne stabiilina koko Euroopassa, mutta kun se loppuu jonakin päivänä väistämättä, niin meillä on aivan outo tilanne ja suorastaan pelottava tilanne. Tästä täällä meillä Suomessa ei juurikaan puhuta, onko tämä meidän etujen mukaista. Meillä on vastuut, valtavat vastuut tätä kautta, ja tällä on pidetty työllisyyttä ja yrityksiä pystyssä, myös italialaisia yrityksiä, jotka ovat konkurssikypsiä, ja pankkeja valtava määrä ja Välimeren maiden valtioita. Ei tällä tiellä voida jatkaa, ja kun tämä laukeaa meille syliin tässä lähivuosina, niin kyllä tämä sali on hiljainen silloin. Silloin mietitään, mitä tehdään, ei näperrellä joidenkin pienten asioiden kanssa. Tästä vaan haluan varoittaa, että tämä on varmaan teillä nuoremmilla [Tuomas Kettusen välihuuto] edessä, ei minulla.

Arvoisa puhemies! Itse tähän asiaan nyt, ettei puhemies moiti. 30 vuotta olen, ylikin, täällä osallistunut keskusteluihin työllisyyden hoidosta, ja kyllä minä väittäisin, että suunnilleen kaikki kivet, mitkä ovat olleet käännettävissä, on käännetty, mutta tulos on se, että

meillä on valtava pitkäaikaistyöttömien ryhmä, joka kärsii todella joka päivä valtavasti. Ja meillä on muuta työttömyyttä, ja meidän yritykset, vaikka niillä olisi työpaikkoja auki, eivät pysty palkkaamaan tästä joukosta työntekijöitä, vaan huudetaan, että Intiasta pitää tuoda. No, Intiasta oli tietysti Nokian toimitusjohtaja, mutta ei ole enää.

Meillä siis koulutusjärjestelmä ei tuota ihmisille sellaista pätevyyttä, jota tarvitaan työmarkkinoilla. Tähän pitää kiinnittää nyt vakavaa huomiota. Tuossa edustaja Laukkanen totesi, että on 36 000 korkeakoulutettua työtöntä työnhakijaa. Valtava määrä. Onko meidän korkeakoulututkinnot mahdollista suorittaa niin, että ei osaa ihminen hakea työtä? Minä luulen, että kyllä he osaavat. Meillä vain ei ole niitä työpaikkoja. [Tuomas Kettunen: Työpaikkoja on!] Koulutetaan väärille aloille, ja sitten toisaalta [Puhemies koputtaa] työpaikat ovat muualla kuin missä nämä ihmiset ovat. Nämä kohtaanto-ongelmat ovat ratkaisematta, ja tähän täytyy etsiä keinoja, [Puhemies: Aika!] eikä kädestä pitäen ruveta ohjaamaan aikuisia ihmisiä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Rantanen, Mari, olkaa hyvä.

17.40 **Mari Rantanen ps:** Arvoisa puhemies! Siitä olen täysin samaa mieltä edustaja Hoskosen kanssa, että mitä ilmeisimmin meillä edelleen työttömien tilastoissa on ihmisiä, joilla ei ole tosiasiallista työkykyä, ja se on tietysti jonkun sortin ongelma, sillä he sitten myöskin tukkeuttavat näitä palveluja, kun eivät kuitenkaan voi työllistyä.

Mutta kun pohtii sekä tätä keskustelua että aiempia keskusteluja, niin en saata olla hämmästelemättä edelleen sitä, että kovin haluttomia ollaan puhumaan siitä, millä tavoin tähän maahan tulisi niitä avoimen markkinan, yksityisen puolen, työpaikkoja. Vaikka me kuinka tarjoamme palveluja, niin jos ei meillä ole työpaikkoja, mitä osoittaa, niin siitä palvelusta ei ole hyötyä.

Sitten toinen asia on se, että niin kuin tässä todettiin — oliko edustaja Laukkanen, joka toi esiin — on 36 000 työtöntä korkeakoulutettua työnhakijaa, mutta mielestäni olen kuullut tässä salissa viimeiset puoli vuotta toistuvaa jauhamista siitä, että meille täytyy tuoda osaajia ulkomailta. Eivätkö meidän omat suomalaiset korkeakoulutetut kelpaa minnekään? On hyvin hämmentävää.

Ja mitä sitten tulee näihin muihin asioihin, niin itse en usko, että tämä esitys on mikään hokkuspokkus työllisyydessä, sillä meillä on selkeä kohtaanto-ongelma. Jos katsotaan Uuttamaata, niin täällä oli elokuussa 102 000 työtöntä työnhakijaa. Heistä oli yli 20 000 ulkomaalaisia, mikä tarkoittaa sitä, että voi myös samalla hämmästellä, mihin hallitus, joka kohtaan tunkee sitä työperäistä maahanmuuttoa, kun meillä on jo näin paljon tässä maassa ja itse asiassa pelkästään Uudellamaalla työttömiä ulkomaalaisia työnhakijoita. Ja mitä sitten tulee tähän pitkäaikaistyöttömyyteen, joka nyt itse asiassa tässä esityksessä jätetään työnhakuvelvoitteen ulkopuolelle, tarjotaan vain palveluja, niin miten me saamme nämä henkilöt sitten lopulta töihin? Heitä on pelkästään Uudellamaalla yli 45 000. Ja tässä on ongelma, koska elokuussa ilmoitettiin Uudellemaalle lähes 31 000 avointa työpaikkaa. Onhan tämä tilanne varsin kummallinen, että meillä on 102 000 työtöntä työnhakijaa ja 30 000 työpaikkaa. Tässä lienee se suurin ongelma, mikä meillä tässä työllisyydessä on, ja pääkaupunkiseudulla sitä varmasti selittävät monet asiat, kuten elämisen ja asumisen hinta, joka tämän hallituksen toimien myötä vielä entisestään kallistuu.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

17.43 **Tuomas Kettunen kesk:** Kunnioitettu puhemies! Köyhyyttä kokeneet ja kansanedustajat samassa pöydässä oli muuten hyvä tilaisuus. Suosittelen myös oppositiopuolue perussuomalaisten kansanedustajille tätä tilaisuutta. Ensi vuonna se järjestetään, ja toivon, että siellä myös perussuomalaisten kansanedustajia nähdään. Onko tosiaan näin, että maalaisliitto-keskusta, Suomen keskusta on ainut puolue, joka on köyhän asialla? Toivon, että myös perussuomalaisten suunnalta tähän köyhän asiaan löytyy ratkaisuja. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

Nimittäin tämä pohjoismainen työnhakumalli on myös yksi osaratkaisu siihen, kuinka me saamme työtä hakevia ihmisiä, suomalaisia työn piiriin. Tässä on nytten tuotu esiin tämä luku, minkä edustaja Laukkanen toi esille, että 36 000 korkeakoulutettua suomalaista on tällä hetkellä työtä vailla. Siellä varmasti on usein myös syynä se, että ne taidot, tietyt taidot ovat vanhentuneet. Nyt kun puhutaan vaikka niistä digitaidoista, niin tämä pohjoismainen työnhakumalli on osaratkaisu siihen, että työtä hakeva kohdataan ihmisenä siellä työvoimatoimistossa, tai mikäpä toimisto se tulee sitten tulevaisuudessa siellä kunnassa ja kaupungissa olemaan, jossa kohdataan se työtä hakeva ihminen ihmisenä, katsotaan, mitä tarpeita on vielä kouluttaa, ja tehdään se opintopolku ja sitä kautta sitten työelämään.

Mitä tulee työhön, niin sehän on kaikista parasta sosiaaliturvaa. Jokainen työtä hakeva haluaa löytää sopivan työpaikan itselleen. Minun mielestäni on aika halventavaakin, että opposition suunnalta on esitetty nyt — varsinkin, kun tässä on aikaisemmin käyty keskustelua työllisyydenhoidon kuntakokeilusta — että tämä on jotain tempputyöllistämistä. Eihän tämä ole mitään tempputyöllistämistä, vaan ihmiset haluavat töitä ja hallitus on löytänyt tähän ratkaisuja.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

17.45 **Inka Hopsu vihr:** Arvoisa puhemies! Myös minä tulen siitä samasta hienosta tilaisuudesta — köyhyyttä kokeneet ja kansanedustajat samassa pöydässä — ja työllisyyskysymykset olivat siellä vahvasti esillä.

Oikeastaan kiinnitän nyt tämän lakiesityksen näihin palvelupuolen toimenpiteisiin enemmän huomiota, eli erityisen tärkeätä on se, että juurikin näitten omavalmentajien resurssia, ja myös koulutusta ja osaamista, lisätään sillä tavalla, että me pystymme jokaiselle työnhakijalle sen oman polun löytämään. Ne työnhaun esteet, työllistymisen esteet sieltä tunnistetaan, ja sitten niihin etsitään keinot, ja tätä palvelua nimenomaan tässä kehitetään.

Nostettiin myös osatyökykyisten tarpeet ja se, miten sitä työnvälitystä nyt ollaan vahvistamassa.

No, sitten täällä on puhuttu näistä taidoista, joita puuttuu, ja digitaidot todellakin tunnistettiin yhdeksi tekijäksi, ja niihin pitää satsata samalla myös. Ja myöskin se lähtee siitä, että tunnistetaan, mitkä ne puuttuvat taidot ovat, ja sitten etsitään se sopiva koulutuspolku.

Siellä jatkuvan oppimisen strategiassa on tunnistettu paljon näitä toimenpiteitä. Esimerkiksi kohderyhmänä on yli 55-vuotiaat peruskoulutuksen varassa olevat työnhakijat, ja heille on löydetty keinoja.

No, semmoinen palaute, mikä tuli, oli myös tästä kohtelusta, jonka työnhakijat saavat, ja siinä tämmöinen, että jos palvelussa syntyy huono kokemus, niin se saattaa olla sitten jatkossa este, ettei uskalla tai ei halua, ei kykene hakeutumaan sen työnhakupalvelun piiriin,

ja tässä nostettiin asiakasraadit ja se työttömien mahdollisuus vaikuttaa myös siihen palvelun laatuun.

Ja vielä korkeakouluista, joista täällä perussuomalaiset haastoivat, että eikö korkeakoulutetuista suomalaisista ole mihinkään: näen, että olisi tosi tärkeätä, että luodaan semmoisia keinoja, että jos tutkinto on jäänyt esimerkiksi kesken, niin avoimessa yliopistossa voit täydentää sen tutkinnon loppuun, voit päivittää osatutkinnoilla. Ei tarvitse tehdä kokonaista uutta tutkintoa, vaan voit osatutkinnoilla päivittää osaamisesi sillä tavalla, että olet sitten työmarkkinoilla hyvinkin pärjäävä.

Eli suuri keinovalikko etenee tässä samalla, ja se on tarpeellista ja tärkeää.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Rantanen, Mari, olkaa hyvä.

17.48 **Mari Rantanen ps:** Arvoisa puhemies! Täytyy kyllä todeta sekä keskustan edustaja Kettuselle että vihreiden edustaja Hopsulle: Kun te nyt kerrotte olevanne köyhän asialla, niin onko todella näin, kun te korotatte koko ajan täällä sekä asumisen että liikkumisen hintaa ja tietyt verot nousevat? Se ei ole kyllä köyhän asialla olemista. Sen sijaan, että käytte pasteeraamassa näissä tilaisuuksissa, niin tehkää tässä salissa niitä toimia, jotka ovat köyhän asialla olemista.

Ja sitten on sanottava, että keskustan eduskuntaryhmästä edustaja Hoskonen edustaa täällä hyvin usein järkeä, niin kuin hän tänäänkin teki. Hän nimenomaan toi tässä esiin sen, että yrityksistä on lähtenyt työtä, muun muassa turveyrittäjiltä. Ettekö te kuuntele teidän viisasta edustaja Hoskosta laisinkaan? Nimittäin hänhän tässä on köyhän asialla. Hän pitää huolta myös työpaikoista, eikä pelkästään palveluista, joita te nyt esitätte ratkaisuksi tähän asiaan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt pyydän keskittymään tähän käsiteltävänä olevaan asiaan, eikä mihinkään muuhun. — Edustaja Ranne, olkaa hyvä.

17.49 **Lulu Ranne ps:** Arvoisa puhemies! Edustaja Rantasen erinomaiseen puheenvuoroon on hyvä jatkaa. Palaan näihin kauniisiin sanoihin ja näihin prosesseihin, joita siellä muka nyt kehitetään. On aivan selkeätä, että teillä ei ole siellä hallituksessa käsitystä siitä, mitä siellä työvoimapalveluissa tapahtuu. Siellä tuunataan tukkaa, siellä tehdään erilaisia kurssituksia, siellä pompotellaan erilaisissa puuhasteluissa ja kokeiluissa. Se on tempputyöllistämistä. Se on aivan selvää. Ja te muka kuvittelette, että sellaista siellä ei tapahdu.

Vaikka tässä ei kovasti saisi laajentaa tätä keskustelua, otan esiin köyhien asian. Työttömistä suuri osa on köyhiä. Ja se, mihin edustaja Rantanen viittasi, on se, että teidän hallituksenne politiikka on sellaista, että se köyhdyttää suomalaisia, edelleen myöskin niitä työelämän ulkopuolella olevia. Oletteko te sitä mieltä, että teidän EU-politiikka, [Puhemies koputtaa] maahanmuuttopolitiikka ja ilmastopolitiikka rikastavat suomalaisia, tuovat meille lisää työpaikkoja? Eivät tuo, päinvastoin. [Aki Lindénin välihuuto]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Lehto, olkaa hyvä.

17.50 **Rami Lehto ps:** Arvoisa puhemies! Täällä on puhuttu paljon, että kasvokkain tapaamista tapahtuu. Kyllä tulee tapahtumaan lisää, ja se on ihan hyvä asia, että työtöntä

työnhakijaa tavataan kasvokkain, mutta eivät täällä ihan kaikki tapaamiset kyllä nyt ole kasvokkain. Täällä on aika paljon näitä puhelimen tai videon välityksellä oleviakin.

Mutta se, mikä tässä on tämä pihvi, on se, että nyt kun lasketaan kaikki tapaamiset, jotka TE-toimisto vuodessa tekee, niitä voi olla yhteensä jopa yli 2,7 miljoonaa kohtaamista, joista 1,8 miljoonaa on paikan päällä. Mutta jos katsotaan, että tuo on yli 2,7 miljoonaa tapaamista, niin nykyisellään tehdään vajaa 900 000. Tämä tapaamisten määrä tulee yli kolminkertaistumaan, mutta kuitenkin sen henkilökunnan, ketkä palvelevat näitä työttömiä henkilöasiakkaita TE-toimistossa, määrä tulee nousemaan 2 080:stä 3 280:een. Se ei nyt ihan tässä suhteessa nouse. Eli miten se palvelun taso voi kasvaa, kun käytännössä entistä pienempi porukka suhteessa tapaamiskertoja kohden pystyy tekemään niitä palveluita? Eivät nämä resurssit tule riittämään millään, tämä 70 miljoonaa euroa ja 1,2 tuhatta henkilöä TE-toimistossa. [Aki Lindénin välihuuto] Jos heitä oikeasti kohdataan ja haastatellaan, niin joko hallitus muuttelee tavoitteita tai sitten laittaa lisää rahaa siihen, että pystytään oikeasti hoitamaan, jos te aiotte saada tämän toimimaan. No, minä en usko, että laitatte lisää rahaa, kerta ensi vuodellekin te olette pistämässä sen 70 miljoonaa, mikä tulee elpymisrahastosta. Ja kuten aikaisemmin sanoitte, kun se maksetaan takaisin moninkertaisesti, niin se tulee yhteiskunnalle, suomalaisille veronmaksajille, maksamaan 220 miljoonaa euroa ensi vuonna näitten 1 200 henkilön osalta. Mistä tulee rahoitus sitten vuoden 2022 jälkeen? Mistä se raha otetaan? Tuo 70 miljoonaa euroa ei tule toimimaan, jotta tämä aktiivimalli 2 toimisi. Jostain olisi kiva tietää, mistä se raha sitten tulee tai otetaan vai onko se sitten seuraavan hallituksen tehtävä miettiä, mistä se otetaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

17.53 **Tuomas Kettunen kesk:** Puhemies! Nyt täytyy kyllä todeta, että perussuomalaisten keskustelu on kyllä kaukana todellisuudesta, jos ajatellaan sitä, mitä hallituksen toimilla on edesautettu. Oletteko huomanneet, että maakunnissa teollisuus investoi huimaa vauhtia? [Välihuuto perussuomalaisten ryhmästä] Kemiin on nousemassa uusi biotuotetehdas, Kainuussa KaiCell Fibers suunnittelee uutta biotuotetehdasta — kemiallisesta metsäteollisuudesta muutama esimerkki. Mekaanisen puuteollisuuden suunnalla kotipaikkakunnallani Kuhmossa sahayhtiö Kuhmo Oy laajentaa toimintaansa. Sinne syntyy 200 aivan uutta työpaikkaa, sahalaitokselle 35 työpaikkaa, loput sitten sinne tuotantoketjuihin, ja näin. Täytyy kyllä ihmetellä opposition puheenvuoroja siitä, että nyt ilmoitetaan, että mistä näitä työpaikkoja syntyy. Me tarvitsemme niitä osaajia ja tekijöitä näihin uusiin avautuviin työpaikkoihin.

Puhemies! Me puhumme pohjoismaisesta työvoimapalvelumallista. Se on yksi hallituksen toimista: hallitus uudistaa työvoimapalveluita tukemaan nopeaa työhönpääsyä ja uudelleentyöllistymistä. Tämän lisäksi hallitus haluaa uudistuksella kohtuullistaa työttömyysturvan seuraamusjärjestelmää niin, että oikeudet ja velvollisuudet ovat tasapainossa — oikeudet ja velvollisuudet ovat tasapainossa. Nämä seuraamukset, kuten karenssit, on koettu tänä päivänä kohtuuttomiksi.

Puhemies! Nyt vielä rautalangasta: tällä — nyt kun katsotaan näitä muutoksia työnhakijan näkökulmasta — työtön työnhakija saa aiempaa yksilöllisempää tukea työnhakuunsa, työnhakijan ja asiantuntijan ensimmäinen kohtaaminen tapahtuu nykyistä nopeammin, ja tämän jälkeen tukea työnhakuun saa nykyistä tiiviimmin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

17.55 **Inka Hopsu vihr:** Arvoisa puhemies! Kiitoksia edustaja Ranteelle sitä, että nosti nämä ilmastonmuutoksen torjuntaan liittyvät mahdollisuudet myös työllisyydessä. Jos me onnistumme siinä hyvin ja olemme edelläkävijöitä, niin meillä on myös viennin tuomia työllisyysmahdollisuuksia. Siitä on useita selvityksiä, kuinka se myös välillisesti työllistää. [Mari Rantasen välihuuto] Lisäksi me voimme lähteä verotusta uudistamaan sillä tavalla, että siirrämme työn verotuksesta kohti ympäristölle haitallisten toimien verotusta, ja tässä on mahdollisuuksia myös työllisyyden näkökulmasta.

Mutta se, mitä halusin myös sanoa, liittyy tähän tempputyöllistämiskommenttiin, joka tuli, että tässä nimenomaan halutaan löytää jokaiselle ne oikeat toimenpiteet. Lisätään esimerkiksi kuntoutusta, jotta ihminen, jonka työkyky ja terveys ei ole sellainen, että pystyy työllistymään, saa sen kuntoutuksen eikä jää pyörimään sinne työvoimakursseille toistensa jälkeen, eli tämä palvelun kehittäminen ainakin omasta näkökulmastani tarkoittaa juuri sitä, että kun löydetään oikea toimenpide, niin silloin se työllistyminen etenee.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Junnila, olkaa hyvä.

17.56 **Vilhelm Junnila ps:** Arvoisa herra puhemies! Täällä pidettiin niin ansiokas puheenvuoro tempputyöllistämisestä, että ajattelin ensin, että Taikuri Luttinen sen pitää, mutta kyseessä olikin Kuhmon edustaja Kettunen.

Joka tapauksessa myös edustaja Hopsu otti hyvin esiin täällä köyhyyden vaikutuksen, ja siitä onkin hyvä jatkaa seuraavaan. Eli kun työllistämisestä puhutaan, niin ensimmäisenä pitäisi myös olla mahdollista ihmisten yksinkertaisesti päästä töihin. Ja vihreiden puheenjohtaja Suomela on todennutkin: ”Mitä enemmän rahaa ihmisellä on, sitä enemmän rahaa hänellä on ajaa autolla.” Hän on jatkanut vielä tässä: ”Monella kaikista köyhimmistä ei ole varaa omaan autoon.” Voisiko edustaja Kettunen vastata tähän, kun teillä on yhtenäinen linja, että miten Kuhmossa pääsee töihin ilman autoa?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Rantanen, Mari, olkaa hyvä.

17.57 **Mari Rantanen ps:** Arvoisa puhemies! En viivytä tätä keskustelua tätä puheenvuoroa enempää, mutta ensin totean, että edustaja Kettunen kertoi, että tässä esityksessä oikeudet ja velvollisuudet ovat tasapainossa. Mutta palaan vielä ensimmäiseen puheenvuorooni, jossa totesin, että tämä esitys esittää, että esimerkiksi luku- ja kirjoitustaidottomien ei tarvitse hakea työtä. Minun mielestäni tässä esityksessä ei ole mitään rajaa sille, ja kuten edellisessä, tässä suomen kieli -keskustelussa tuli ilmi, meillä ei ole mitään velvoitetta opiskella suomen kieltä. Ei meillä ole minkäännäköistä kannustinta, ei minkäännäköistä rajoitusta muun muassa tulkkien käyttöön. Joten onko tämä silloin mielestänne tasapainossa, jos meillä voi jäädä Suomeen ja sanoa aina uudestaan ja uudestaan, että opiskelen luku- ja kirjoitustaitoa? Toivoisin, että näihin oikeuksiin ja velvollisuuksiin ja niiden tasapainoon todella kiinnitetään tämän lain valiokuntakäsittelyssä huomiota.

Ja mitä tulee sitten edustaja Hopsun toteamaan, että kun löydetään oikea toimenpide, niin työllisyys etenee, ajattelisin jotenkin niin, että kun löydetään työpaikka, se työllisyys etenee. Ja sen pitää olla tässä keskiössä, ei niiden erilaisten toimenpiteiden ja palveluprosessien. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja sosiaali- ja terveysvaliokunnan on annettava lausunto.